

1 Korĩtu

Pauru okusiwa ypy Korĩtu wãnà kō pè maekwerà

Imovyvya

Aã kareta Janejare'e 'Āg omotekokuwa Pauru tokusiwa Korĩtu wãnà kō pè maekwerà. Pauru, taa taa rupi oo Jesu ayvu e'eay mojenu remē, opyta puku rãĩ Korĩtu taa pè (J.K.R. 18.1-17). Korĩtu taa pe wyi ojisyry oo paire, kareta okusiwa imono ijupe kō, Epesu taa pe wyi. Omotekokuwa kō jē wemikusiwarerà rupi tojimokasi jē Jesu rē ojirovija rōmō kupa ipi. Iteetejē poromotekokuwa aã kareta rupi. Manyvo toiko katu Jesu koty rewarà kō rōmō kupa mǎ'ē okusiwa. Āmō, manyvo erekwapa mǎe kō toereko katu werekwarà kō kupa mǎ'ē. Āwīvo ve wǎivī imēma mǎe kō, manyvo toereko katu omēnà kupa. Āmō, manyvo Janejare'e rē toja'a ojimoaty kupa remē. Ajawyi aã kareta ikatuay wete janemotekokuwa manyvo tijaiko Jesu koty rewarà kō rōmō.

Pauru ojikuwa ijupe kō

1 ¹ Ije Pauru. Janejare'e wemimotarà rupi tē epyteporo Kiristu Jesu remimono rōmō taiko. [A'e tē emowaite emono jane kō tamotekokuwa aiko ipi.] Ajawyi aã kareta akusiwa pejē ajupa, Soteni reve. A'e Kiristu koty rewarà teve. A'e ereve ekoi. ² Jesu koty rewarà kō Korĩtu taa wãnà kō pè akusiwa ajupa. Kee a'e pejē. Kiristu Jesu rupi Janejare'e tē pepyteporo oupewarà kō rōmō, weruparà mō tapeiko. Āwīvo ve pirujē āmō āmō Kiristu Jesu revejē ekoi mǎe kō rōmō opyteporo ipi. A'e kō ve “Janerōvijā ywete” e'i Jesu Kiristu pè ipi. Janevo jē ekoi kupa ky'y.^a

³ Janeruwasu ikō tapenereko katu okatuaya rupi ipi nē. Āmō, Janerōvijā Jesu Kiristu teve ikō tapenereko katu nē. Tapepy'amopiryvypy katu ikō kupa ipi nē.

---

^a 1.2 J.K.R. 18.1

“Janejare'e amoe'e peupewarà mō aiko ipi”, e'i mā'ē

⁴ Amoe'e ywete Janejare'e penewarà mō aiko ipi. Kee a'e ijupe penewarà mō ipi: “Nekatuay wete! Korītu wānà kō nereko katuay wete Kiristu Jesu rupi ereko kō!” a'e imoe'e ipi. Napi'āi imoe'ea wyi ipi. ⁵ Kiristu revejē peiko ipi wyi Janejare'e penereko katuay wete ipi. Mā jē rōwā naikoi peupe. Wayvu ome'ē ywete peupe tapemojenu ipi. Pemotekokuwaoka ywete teve ipi. ⁶ A'evo oreremimojenuwerà Kiristu rewarà ojikuwa pepytery pè, aje ywete mā'ē rōmō. ⁷ Janejare'e o'Āg rupi penemikuwa iteetejē ome'ē peupe pemokasia rōmō. Emime'ēgwerà pereko. Ajawyi napeporijau penemikuwa rē peiko. Ajawyi tapepy'a katu peiko, Janerōvijā Jesu Kiristu vāea rā peārō jē rā'ī peiko remē. ⁸ A'e pemomāatā jētā okasia rupi. Age'e remē pemokasi jē penereko, wemimotarā rupi tapeiko ipi. Pemokasi jētā tapejirovija jē ee peiko. Ava nomo'y'āi nivoi mā'ē pene, Janerōvijā Jesu Kiristu rovake, uu mijē remē. ⁹ Janejare'e tē pepyteporopa, Wa'yry Janerōvijā Jesu Kiristu reve tapeiko ipi. Aje ajawyi pemokasi jētā penereko. Temirovija rōmō tē ekoi Janejare'e.

“Tapejimowaite e'ā ojiwyi peiko”, e'i mā'ē

¹⁰ Tapejapyaka katu ikō eayvu rē nē, eretārāgwerà kō. Kee a'e Janerōvijā Jesu Kiristu ayvu rupi. Ojeevejē ikō Janejare'e ayvu rupi katu tapeiko ipi nē, a'e pejē. Tapejimoe'y eyi e'ā ikō ojiwyi ipi nē. Ojevo jē ikō tapejipy'amogeta emimota rupi ipi nē, a'e pejē. ¹¹ Kee e'i Koroe retārā kō mō penewarà imomewa ije: “Ojimoe'yipa ojiwyi iko kupa. Ijavyu teitetepa iko kupa ipi”, e'i mā'ē. ¹² Peneirōarā kō mō itōkō, “Pauru koty rewarà tē ije!” e'i oupe. Āmō peneirōarā kō mō kee e'i teve: “Aporu koty rewarà tē ije”, e'i oupe. Āmō kō, “Peturu koty rewarà tē ije”, e'i oupe. Āmō kō, “Kiristu koty rewarà tē ije”, e'i oupe. Ojirōarō iko wyi aepe e'i kupa. Aepe jaa penewarà ojenupa ije.^b

¹³ Ajawyi kee a'e pejē. Kiristu py'a katu rupi rōwā a'evo peiko, a'e pejē. Ije rōwā amānō yvyra jipokana rē peaiwererā repykarā mō. Eayvu rupi rōwā pejimojāmorioka peiko. Ajawyi ekoty rewarà kō rōwā pejē. ¹⁴ Awyje katu sitōkō noporomojāmori. Awyje katu sitōkō kejō kōrijō tē amojāmori māe kō. Kiripu. Kaiju. Mokojejō tē amojāmori.^c ¹⁵ Ajawyi ava jē rōwā “Pauru ayvu rupi ajimojāmori”, e'i kuwa. ¹⁶ (Ō'ō, Sitepana retārā kō teve sitōkō amojāmori. A'e kō kōrijō tē maevo. Nakuwai āmō kō. Maevo naikoi ky'y.)^d ¹⁷ Poromojāmori mā'ē rōmō rōwā Kiristu epyteporo taiko mijā. Wayvu e'eay mojenuarā rōmō tē epyteporo taiko mijā. Jane kō tekokuwaa rupi rōwā amojenu aiko. Āmō, etekokuwaa rupi rōwā teve amojenu aiko. Aje, Kiristu tekokuwaa rupi tē amojenu aiko ipi. Āwīvo remē tē Kiristu mānōawerā yvyra jipokana rē mā'ē ywesō ikasitā jane kō pē.

^b 1.12 J.K.R. 18.24   ^c 1.14 J.K.R. 18.8; 19.29; Rom. 16.23   ^d 1.16 1Kor. 16.15

“Jane kō tekokuwaa wyi wete Janejare'e tekokuwaa”, e'i mǎē

¹⁸ Kee a'e imojenu erokwa ipi: “Kiristu omānō janerekovijarerà rōmō”, a'e imojenu. Aepo amojenu remē, kee e'i waiwererà noity tari mǎē kō ipi: “Noporomotekokuwai mǎē tē aepo”, e'i ywe'e tite kupa ipi. Noenu tari ywe'e tite iko kupa ipi. Aepo e'i mǎē kō, awyje Janejare'e omoisyrytā owyi mǎē kō tē. Ajamǎē jane kee ja'e, emireko katuarà kō rōmō jaiko remē: “Ayvu ikasiay mǎē aepo e'i!” ja'e. [Aepo mojenua rupi tē jajirovija ee ky'y.] ¹⁹ A'evoa rē Janejare'e okusiwaokapa [tāmō Isajasi pē tomojenu]. Kee e'i itōkō ikusiwaoka amātejē karamoe remeve:

“Atekokuwaway aiko', e'i tite kupa.

Ajamǎē eupe notekokuwai kupa.

Otekokuwa rǎ'āga tē apijarerà kō iko.

Amojikuwaoka kōtā otekokuwa rǎ'āga mǎē kō rōmō”, e'i itōkō ikusiwaoka maekwerà.^e

²⁰ Ike yvy pē nuvei 'eteay jane kō otekokuwaway teāmā mǎē kō. Āmō, nuvei 'eteay teve ovote Janejare'e ayvu e'ey rē ojimotekokuwa ikuwapa iko mǎē kō. Nuvei 'eteay teve tāmō Moisesi remikusiwarerà rē otekokuwaway teāmā mǎē kō. Nuvei 'ete poroayvuvajatā mǎē kō. A'e kō pewarà mō Janejare'e e'i: “Napetekokuwa ekojēi peiko”, e'i ijupe kō āmē.^f ²¹ Ajawyi, ava mō sō kee e'i remē: “Etekokuwaa rupi tē Janejare'e akuwatā ky'y”, e'i tite sō remē, Janejare'e nojikuwaoka'āi ijupe. Ajamǎē, ava mō Janejare'e ayvu mojenua rupi ojirovija ee remē, Janejare'e wereko katutā āmē. Ayvu poromoeawry maevo sō tite mǎē rupi tē tesō wereko katutā āmē ereko. Janejare'e otekokuwaway mǎē rupi a'eyo werekotā. ²² Ijatyray Juteu kō kee e'i mǎē kō: “Janejare'e kasia rupi tē mārānā jikuwa e'ā reinōa rē oromǎē remē tē kuwa 'aje' oro'e kuwa mijā”, e'i mǎē kō ipi. Aepo ne'i Juteu rōwā mǎē kō ajamǎē ipi. A'e kō kee e'i tite: “Oremotekokuwaway remē tē kuwa 'aje' oro'e kuwa mijā”, e'i tite teve kupa. ²³ Ajamǎē kee jaa oromojenu ipi: “Kiristu omānō vyvra jipokana rē, jane kō rekovijarerà rōmō, janeaiwererà repykarà mō”, e'i mǎē oromojenu oroiko. Juteu kō wenu remē, ojikō'ō ywe'e tite enu tare'ā kupa ipi. Āmō, Juteu rōwā mǎē kō wenu remē, oojai kōrijō tē iko kupa ipi. “Ayvu poromoeawry mǎē tē aepo jaa”, e'i ywe'e tite ikuwa e'ā kupa ipi. [Noerovija tari ywe'e tite kupa rewarà mō aepo e'i kupa ipi.] ²⁴ Na'evoi āmē jane Janejare'e remipyteporokwerà kō rōmō jaiko. Kiristu pupe Janejare'e kasiay wetea omojikuwaoka janeupe. Itekokuwaa ve omojikuwaoka janeupe. Ajawyi, “Ayvu poromotekokuwaway mǎē sienu”, ja'e enu. Juteu kō aepo e'i, ijayvu

^e 1.19 Isa. 29.14   ^f 1.20 Jo 12.17; Isa. 19.12; 44.25

wenu katu kupa remẽ. 25 Janejare'e notekokuwai maevo sô tite jane kô pè. 26 Janejare'e notekokuwai maevo sô tite teve. Ajamã'ẽ jane kô wyi wete mijësi Janejare'e ikasiay wete iko ipi. A'e kô wyi wete mijësi teve otekokuwaway wete iko ipi.

26 A'evoa rè kee a'e pejë, eretârâgwerà kô. Pejipy'amogeta manyvo pô peiko Janejare'e pepyteporo remẽ. Jane kô remimoe'e rômô rôwã itôkô pejë peiko. Ava jê rôwã kee e'i pejë: "Otekokuwaway mõe kô tẽ awi kô", ne'i'ãi pejë. Pe'ipe'igà tẽ teãmã itôkô peneirôarà kô otekokuwaway teãmã mõe kô. A'evô ve pe'ipe'igà kôrijô tẽ ikasi teãmã mõe kô ekoi, ijayvukasi teãmã mõe kô ekoi. A'evô ipe pejë peiko. 27 Ajamã'ẽ Janejare'e pepyteporo jê, awisô napetekokuwai epe remẽ. Awisô napekasi epe remẽ teve. A'evô omosioka otekokuwa maevo sô tite mõe kô, [nojirovijai ee mõe kô]. Ikasi maevo sô tite mõe kô ve omosioka, 28 nopyteporo kôij remẽ. Emirôarô kô tẽ tesô opyteporo kô. Kejô Janejare'e opyteporo wemigwai kô rômô toiko kupa. Jane nikasi mõe kô. 29 Awisô, temirôarôgwerà kô. Awisô, temimojaiwea kô. A'e a'e kô opyteporo Janejare'e. A'evoa rupi wereko noerovijai mõe kô tekokuwaa rã'aga imomioka ijupe kô. 29 Ajawyi, "Ije ywesô ekatuay awisô jane kô wyi aiko ipi", nija'e'ãi kuwa Janejare'e rovake jaiko ipi. 30 Janekatu rè rôwã janepyteporo Kiristu Jesu remigwai rômô tijaiko ipi. Janejare'e opota wyi tẽ a'evô janerereko ipi. Kiristu omãnôa rupi Janejare'e tekokuwaa omojikuwaoka janeupewarà mô. [Kiristu nojavý ekojëi Janejare'e rekoa ipi.] Ajawyi, eevejê jaiko mõe kô rômô ivo mõe kô rômô janererekotã awisô. Oupewarà kô rômô janerereko ipi. Janeaiwererã omoepypa omãnôa rupi. Ajawyi, kãramô, jakãjã remẽ, Janejare'e pyri tẽ jaikotã ky'y. 31 A'evoa rè kee e'i ikusiwaoka Janejare'e karamoe remeve: "Ava mô sô opota ojimoe'e remẽ, kee te'i kôrijô: 'Janejare'e remireko katuarã rômô tẽ ije aiko', te'i kôrijô ojimoe'e awisô", e'i maekwerã. 8

"Jesu Kiristu kasia rupi tẽ poromotekokuwa aiko", e'i mã'ẽ

2 1-2 Eretârâgwerà kô, jypy remẽ aa pekoty remẽ, kee a'e ajipy'amogeta: "Jesu Kiristu yvyra jipokana rè ojijukaoka takatu janerekovijarerã rômô mã'ẽ kôrijô tẽ amojenutã", a'e eupe. Ajawyi a'evô aiko. Janejare'e ayvu omojikuwaoka mã'ẽ kôrijô tẽ amojenu pejë aiko ipi. Najimoe'ei tite aiko ipi. Etekokuwaa rôwã amojenu aiko pejë ipi. Janejare'e tekokuwaa kôrijô tẽ amojenu peupe. 3 Ajimonyijay pepyri aiko remẽ mijã. Atyty tesô teve ajimonyi rômô aiko. ["Na'e katui imojenu maevo", a'e ajipy'amogeta. "Noenu'ãi kupa!" a'e tite ajimonyi rômô.]^h 4 Eayvukasia rupi rôwã aporegeta aiko ipi. Etekokuwaa rupi rôwã teve aiko. Ajamã'ẽ ijayvu amojenu remẽ, Janejare'e 'Ag okasia rupi tẽ omojikuwaoka aje ywete

8 1.31 Jer. 9.24   h 2.3 J.K.R. 18.9

eremimojenuwerà peupe ipi. ⁵Ajawyi pekuwa Janejare'e 'Āg kasia rupi jajirovija ee mǎ'ē. Janetekokuwaa rupi rōwǎ jaiko.

“Janejare'e o'Āg rupi poromotekokuwa ipi”, e'i mǎ'ē

⁶Janejare'e tekokuwaa oromojenu ekoa rè ojimotekokuwa mǎe kō pè. Ajamǎ'ē age'ewarà jane kō tekokuwaa rupi rōwǎ oromotekokuwa oroiko ipi. Jane kō rōvijǎ tekokuwaa rupi rōwǎ teve oroiko. Kāramō opa mǎerǎ tē jane kō tekokuwaa ky'y. ⁷Ajawyi Janejare'e tekokuwaa rupi kōrijō tē oromojenu oroiko ipi. Janereko e'āve Janejare'e kee e'ipa amātejē karamoe remeve oupe: “Ō'ō aje, kāramō jane kō Era'yry rè ojirovija katu remē, areko katu kōtǎ epyri toiko karuaru kupa”, e'ipa janeupewarà mō. A'evo janemoe'ea rǎ rè oja'a amātejē. Ajamǎ'ē aepe jaa nojikuwaive jane kō pè mijǎ. A'e tē omojikuwaoka oreupe ky'y, toromojenu jenu erokwa ky'y. ⁸Pirujē age'ewarà jōvijǎgwerà kō aepe jaa rè notekokuwai. Otekokuwa sō ee kupa remē, Janerōvijǎ ywete nojukaoka'āi kuwa vyvra jipokana rè āmē kupa mijǎ, āwisō a'e ywesō ikatuay wete mǎ'ē rōmō ekoi. Ajamǎ'ē notekokuwai ijukatarà kō. ⁹A'evoa rǎ rè itōkō kee e'i ikusiwaoka amātejē karamoe remeve:

“Janejare'e e'ipa manyvo wauparà rǎ kō werekotǎ kāramō.

Ikatuay wete wereko kōtǎ.

A'evoa rǎ nomojisaokaive jane kō pè.

Ajawyi nijamǎ'ēive a'evoa rǎ rè. Nijaenuive teve.

Jajipy'amogeta ipe a'evoa rǎ rè. Nijatekokuwaive ee”, e'ipa amātejē karamoe remē.ⁱ

¹⁰A'evoa rǎ omojikuwaokapa janeupe age'e remē ky'y. Okatuaya omojikuwaokapa teve janeupe ky'y. O'Āg tē tesō ome'ē janeupe ky'y. A'e rupi omojikuwaokapa janeupe ky'y.

Otekokuwaway Janejare'e 'Āg. Ajawyi a'e ywesō Janejare'e jipy'amogetaa tē tesō okuwa. A'e rōmō'ite okuwa. ¹¹Janevotē nijakuwa'āi kuwa Janejare'e jipy'amogetaa ipi. Ijipy'amogetaa nijakuwai ipi. I'Āg kōrijō tē okuwa. Āwitō jane'āg kōrijō teve jajipy'amogeta mǎ'ē okuwa ipi. Āmō kō āmē nokuwai. A'evo ve Janejare'e rōmō'ite ojipy'amogeta mǎ'ē okuwa. I'Āg kōrijō okuwa. Ajawyi nijakuwai ipi mijǎ. ¹²Age'e i'Āg janepy'a pè tesō ekoi ky'y. Aā vyv pewarà rōwǎ janepy'a pè ekoi mǎ'ē. Aje Janejare'e 'Āg tē tesō. Pirujē ojirovija ee mǎe kō py'a kō pupe tē ekoi. A'e rupi janerereko katua omojikuwaoka janeupe ipi.

¹³Ajawyi janevotē rōwǎ janepy'a pupewarà rōwǎ jamojenu jaiko ipi. Janeremikuwa rupi rōwǎ jamojenu. Aje, Janejare'e 'Āg janemotekokuwa

ⁱ 2.9 Isa. 64.4

wekoa aje ywete mǎ'ē rē. Ajawyi a'evoa oromojenu erokwa ipi. ¹⁴Janejare'e 'Āg opy'a pē noerekoi mǎe kō “aje” ne'i'āi oreremimojenuwera kō pē iko ipi. “Ayvu poromotekokuwa mǎ'ē rōwā”, e'i ywe'e tite kōrijō kupa iko ipi. Notekokuwai ee kupa. Janejare'e 'Āg rupi sō ekoi kupa remē tē kuwa otekokuwa kupa mijā. ¹⁵Janejare'e 'Āg rupi ekoi mǎe kō ekoa rē otekokuwaway āmē ipi. I'Āg noerekoi mǎe kō omǎ'ē ywe'e ipe janere, āwīvoa rupi jaiko remē. Ajamǎ'ē notekokuwai iko kupa. Janejare'e rekoa rupi jaiko mǎ'ē rē notekokuwai kupa omǎjā. [Ajawyi janererōarō ywe'e tite kupa ipi.] ¹⁶Kee e'i itōkō ojikusiwa maekwera rupi katu:

“Ava jē rōwā Janerōvijā ywete jipy'amogetaa okuwa mǎ'ē.
Nuvei 'ete imotekokuwaarerā”, e'i ojikusiwa.^j

Ajamǎ'ē sienu katu Kiristu jipy'amogetaa ky'y, i'Āg janemotekokuwa ee rewarā mō.

Janejare'e remimonokwera kō posikoa rewarā

3 ¹Eretārāgwerā kō, Kiristu rē pejirovija ppy remē itōkō Janejare'e 'Āg noerekoi mǎe kō vo tē peiko ipi mijā. Kiristu rekoa rupi napeikoi ipi mijā. Āwītō ja'y sakyrerā notekokuwaive, āwīvo 'ejē pejē peiko mijā. Napetekokuwaive Janejare'e rekoa rē peiko mijā. ²Āwītō ja'y sakyrerā pē susury kōrijō tē jame'ē to'u ipi, o'okwera no'uive remē. Āwīvo 'ejē pejē peiko. Poromo'e ppy tē Janejare'e rekoa rē tapekuwa ppy. Pejimotekokuwaway kuwasi peiko age'e remē mijā. Ajamǎ'ē aekwery vo jē tē peiko.^k ³Pemǎ'ē. “Ije kuwasi mijā”, pejē ojee pemǎjā ipi. Peporegeta teitete jē teve ojikoty peiko ipi. Āwīvo peiko remē, Kiristu rē nojirovijai mǎe kō vo 'ejē pejē peiko. ⁴Pepytery pewarā kō mō kee e'i tite: “Pauru koty rewarā tē ije”, e'i. “A'e ywesō ijayvukasi mǎ'ē rōmō ekoi”, e'i tite kupa. Āmō kō: “Aporu koty rewarā tē ije. A'e ywesō ijayvukasi mǎ'ē rōmō ekoi”, e'i tite kupa. Āwīvo peporegeta tite remē, aje noerovijai mǎe kō vo 'ejē peiko ipi!^l

⁵Ije ywesō rōwā eayvukasi mǎ'ē rōmō aiko. Āwīvo ve Aporu ywesō rōwā teve ijayvukasi iko. Janejare'e rōmō'ite ijayvukasi mǎ'ē rōmō ekoi. A'e remīgwai kō tē ore oroiko, Aporu reve. A'e rē tē pejirovija ijayvu oromojenu pejē remē. Emīgwai kō tē ore, ojevo jē, Aporu reve.

⁶⁻⁷Koo rē tē poromosǎ'āgatā pemotekokuwaa rōmō. Janejare'e koo pewarā temitāgwerā kō vo 'ejē pejē peiko. Ore āmē koo rē oroposiko mǎe kō vo oroiko, pepytery pē oroposiko remē. Ojimitā gatu mǎ'ē vo ije, ije ppy Janejare'e ayvu amojenu pejē rewarā mō. Ajaire Aporu pemotekokuwa jē penereko. Āwītō temitāgwerā rē omoākā mǎ'ē vo Aporu

j 2.16 Isa. 40.13   k 3.2 Epr. 5.12-13   l 3.4 1Kor. 1.12

ekoi pene. Janejare'e rōmō'ite temitāgwerà omoryoka kuwa ipi ajamā'ē. Āwīvo ve a'e rōmō'ite ojirovijaoka pejē, upi tapeiko ky'y.^m 8 Pemā'ē. Iteetejē koo jarà remīgwai kō posikoa. Āmō, jimitāa rē oposiko. Āmō, temitāgwerà mokatua rē oposiko. Imoākāa rē oposiko teve. Ojevo jē ikatuay wete iposikoa kō. Āwīvo ve ikatuay wete iteetejē oreposikoa kō, ojevo jē Janejare'e pē oroposiko remē ipi. A'e oreposikoa omosā'āgatà oroposiko katu remē esa. A'e teve orempotyà. 9 Āwīvo ve ojevo jē Janejare'e rekoa mojenua rē oroposiko pepytery pē ipi. Ije, Aporu reve. Pejē āmē Janejare'e posikoa rena vo peiko, ikoo vo. Emīgwai kō rōmō oroposiko ipi, a'evoa rupi Janejare'e toposiko pepy'a kō pupe.

Tetā reinōa rē tē poromosā'āgatà teve pemotekokuwa rōmō. Tetā Janejare'e oinō mā'ē vo 'ejē pejē peiko. 10 [Ore āmē emīgwai kō rōmō oroposiko tetā rē mā'ē vo ore oroiko āmē. Āmō ppy oposiko. Ajaire āmō oposiko mijē rōnō. Ajaire āmō oposiko mijē rōnō. Ajaate tetā oinōma kupa. A'evō oreposikoa pepytery pē oroiko ipi remē.] Ije ppy aposiko pepyterà rupi aiko. A'evoa rōmō Janejare'e epyteporo taiko. Ijayvu nojenui 'ete itōkō pejē mijā. Ije tē katu amojenu pejē, Janejare'e ayvukwerà. Ajawyī tē ajaire pejirovija ppy ee ky'y. Ajaire tē Aporu uu erapyky rupi pemotekokuwa jē Janejare'e ayvu rē iko, ije ppy poromotekokuwa ee mā'ē rē. A'e rupi tē itōkō pejimotekokuwa sa'u Janejare'e rekoa rē peiko ky'y. Kee oro'e Janejare'e pē: “Tajavy e'ā ikō Janejare'e rekoa poromotekokuwaa rē nē”, oro'e Janejare'e pē oroposiko remē ipi. 11 Jesu Kiristu rē kōrijō tē poromotekokuwa. A'e tē janemojimo'ypa wee. Āwitō vyvra ppy ikasiay mā'ē kōrijō tē tetā omokasi ipi, āwīvo ve Jesu Kiristu rōmō'ite ikasi mā'ē jane'y rōmō ekoi. A'e rē kōrijō tē itōkō poromotekokuwa Janejare'e remimota rupi poroereko. Naikoi āmō rē poromotekokuwa mā'ē mō.

12 Kee a'e teve pejē. Āwitō ava mō tetā oinōtā remē, vyvra ātā mā'ē tē oinō wetā mō ipi. Ajawyī oiko pukutā tetā āmē upa. Āwīvo ve Jesu Kiristu ayvu rupi katu jaiko remē, aje katu jamotekokuwa jane kō ekoa rē ipi remē. Ojimokasità ee ojirovija āmē kupa ipi ky'y. Ajamā'ē ijayvu rupi nijaiko ywe'ei remē, āmō, ni'ei jamotekokuwa remē, nikasi'āi kupa. Āwitō ava mō vyvra nātāi mā'ēgà weru imō'ā wetā ppy rōmō remē. Py'awarā mō ijupa tetā ppy rōmō āmē. Ajawyī py'awarā mō okei ajaire o'a. A'evō ojikuwatā tetā nātāi mā'ē rōmō. 13 A'evō 'ejē kuwa nivoi oroposiko pepyri oroiko remē. A'evō 'ejē kuwa teve poromo'e rā'āga remē. Ajawyī oropota ivo katu oroposiko pemotekokuwaarā rōmō oroiko ipi. Kiristu uu mijē remē, omojikuwaokatā janeposikoawerā āmē. A'evō ekoi remē, oropota kee e'i Kiristu oreposikoa rē omājā, “Aje ywete pō ivo katu peposiko Korītu wānā kō pyterā rupi”, te'i oreupe pene omājā. Tetā okaipa mā'ē

^m 3.6-7 J.K.R. 18.1-18,27-28

rè tè poromosã'ágatà. ãwítõ tetã nãtãĩ mã'ẽ okai remẽ, aje okaipatã ãmẽ ky'y. [Pasi'y, oviro, tupamy, vyvra, pirujẽ okaipa jimo'yjõtã ãmẽ.] ãwĩvo ve ava mõ sõ nikatui poromo'e Jesu Kiristu rekoa rè remẽ, notekokuwa'ãi emimo'ekwerã kõ aje ywete mã'ẽ rè. Ajawyi ajaire jimomoriãua 'arã okwa remẽ, nojirovija'ãi ee kupa ky'y. Opoitã iwyi kupa ky'y. Oposiko pãnẽmusu imo'earerã rewarã mõ a'evotã ekoi ãmẽ kupa.ⁿ 14 Ajamã'ẽ ivo katu poromo'earerã remẽ, na'evõ'ãi ãmẽ kupa ky'y. Noposiko pãnẽ'ãi ãmẽ imo'earerã. Emimo'ekwerã kõ ory jõtã iko kupa, Jesu rekoa rè. Ojirovija karuarutã ee ãmẽ kupa ky'y. ãmẽ sõsi Janejare'e omoe'etã imotekokuwaarerã ivo katu oposiko rewarã mõ. 15 A'evõ nikasi sõ Jesu rekoa rè poromotekokuwaa remẽ, nikatu'ãi ãmẽ ky'y. Kee mã'ẽ votã ãmẽ. ãwítõ vyvra nãtãĩ mã'ẽ okaipa remẽ. Ajamã'ẽ inõgarerã uve jẽ iko. ãwĩvo ve oposiko pãnẽ mã'ẽ ekoi. Janejare'e omoigo karuaru jõtã opyri ereko. Ajamã'ẽ nomoe'e'ãi, nikatui iposikoawerã kõ rewarã mõ.

16 Pekuwa aje ywete Janejare'e ãg tè pepy'a pupe ekoi. Ajawyi Janejare'e rena vo mã'ẽ tè pejẽ.^o 17 Janejare'e opota ikatuay wete tijaiko ena kõ mõ mã'ẽ. Ajawyi okãtẽ'ã janere. Ajawyi kee a'e pejẽ. Ava mõ sõ aje ywete rõwã mã'ẽ rè tè pemotekokuwa remẽ, pepy'amoaitã ãmẽ apijarerã. A'evõ Janejare'e ãg rena omoai tètã. Ajawyi apijarerã Janejare'e omomatã kãramõ.

“Tapejimoe'e tite e'ã peiko”, e'i mã'ẽ

18 ãmõ, kee a'e pejẽ. Tapejimoriãpeoka e'ã ikõ peiko nẽ. Kee tapejẽ tite e'ã ikõ ojiupe nẽ: “Ije ywesõ Janejare'e ayvu akuwa”, tapejẽ e'ã ikõ ojiupe nẽ. Nivo'ãi ãmẽ peiko. Jane kõ notekokuwai mãe kõ tè aepo e'i ipi. Tapepoi ikõ aepo rapijarerã kõ wyi nẽ. Jane kõ tekokuwaa rã'ãga wyi pepoi remẽ, ãmõ kõ kee e'i titetã peupewarã mõ: “Notekokuwai 'eteay mã'ẽ tè ãwĩ”, e'i titetã peupewarã mõ ãmẽ kupa. Ajamã'ẽ Janejare'e kee e'itã: “Otekokuwavy mã'ẽ ãwĩ”, e'itã peupewarã mõ ãmẽ. 19 Jane kõ nomãrãkuwai 'ete Janejare'e kotyre ipi. A'evõ rè kee e'i ojikusiwã karamoe remeve: “Ava mõ, 'Atekokuwavy ije', e'i tite sõ oupe remẽ, Janejare'e omoane'e jõtã kõrijõ tojimoriãpe iko”, e'i.^p 20 Kee e'i teve ojikusiwã: “Janejare'e okuwa katu janejipy'amogeta kõ ipi. Ajawyi jane kõ, 'Akuwa katu', e'i tite remẽ, kee e'i Janejare'e ijupe kõ: 'Manyvo rã rõmõ rõwã ojipy'amogeta kupa', e'i ãmẽ Janejare'e ijupe kõ”, e'ipa amãtejẽ.^q Aepo e'i Janejare'e wayvu kusiwaoka karamoe remeve. 21-22 Ajawyi tapejimoe'e tite e'ã ikenẽ, a'e pejẽ. Ekoty rewarã kõ rõwã pejẽ. Aporu koty rewarã kõ rõwã teve pejẽ. Peturu koty rewarã kõ rõwã teve pejẽ. Ore tè penemĩgwai kõ vo 'ejẽ oroiko. Janejare'e remime'ẽgwerã kõ vo 'ejẽ ore peupewarã mõ oroiko. ãmõ, aã vvy peupewarã tè. ãmõ, penekoa peupewarã tè. Mãnoã

ⁿ 3.13 1Kor. 1.8   ^o 3.16 1Kor. 6.19; 2Kor. 6.16   ^p 3.19 Jo 5.13   ^q 3.20 Jĩg. 94.11

teve peupewarà teve. Age'e remēwarà peupewarà teve. Kāramōwarà rā peupewarà teve. Pirujē weminōgwerà Janejare'e ome'ē peupewarà mō. ²³Kiristu pewarà mō tē a'evo peiko. A'e āmē Janejare'e pewarà mō tē ekoi.

“Janejare'e rōmō'ite poromosā'aga mā'ē”, e'i mā'ē

4 ¹Ajawyi ore Kiristu remīgwai rōmō tē oroiko. Janejare'e ayvu mojenuarà kō rōmō tē oroiko. Janejare'e nomojikuwaive maekwerà tē oromojenu oroiko ky'y. ²Kee e'i tōvijā kō wemīgwai kō pē ipi: “Eayvu rupi kōrijō tē ikō tapeiko nē”, e'i ijupe kō kupa ipi. [Āwīvo ve erōvijā kee e'i ije: “Eayvu kōrijō tē ikō teremojenu ipi nē”, e'i ije. Ajawyi ijayvukwerà rupi tē aiko ipi. Erōvijā morya rē aja'a ipi. A'e kōrijō tē e'i kuwa ije.] ³Ajawyi pejē emosā'aga pekupa remē, nīmanyvoi āmē eupe. Nikasi peayvu emosā'aga pekupa remē eupe. Āwīvo ve tekokuwa kuwaparà emosā'aga remē, nīmanyvoi teve eupe. Ije ve najimosā'aga'ai ipi. ⁴Kee rewarà mō aepo a'e. Ije nakuwai eaiwererà mō epy'a pē ainō gatu mā'ē mō. Ajamā'ē kee na'e'ai: “Ivo tē aiko, erōvijā remimota rupi katu”, na'e'ai. Erōvijā ywete kōrijō tē epy'a pewarà okuwa ipi. A'e kōrijō tē, “Ivo tē neiko”, e'i kuwa ije. Ajawyi ijayvu rē kōrijō tē aja'a aiko ipi.

⁵Kāramō Janerōvijā ywete uu tarà mijē. Āmē si jane kō jipy'amogetaa omojikuwaokatà ky'y. Pirujē jane kō jipy'amogetaa kō omojikuwaokatà. Tyvija rupi poromovyvyrai iko mā'ē ve omojikuwaokatà. Janejare'e tē, “Ikatuay wete neposikoawerà”, e'itā jane, aje ywete ikatuay remē. Ajawyi, “Nivoi iposikoa”, tapejē tite e'ā amātejē emīgwai kō pewarà mō ipi, a'e pejē.

⁶Eretārāgwerà kō, tapejimotekokuwa aepo a'e maekwerà rē. Janejare'e ayvu rupi katu kōrijō tapeiko. Āmē tē napejimoe'e tite'ai. Kee napejē tite'ai āmē ky'y: “Pauru koty rewarà tē ije”, napejē tite'ai āmē ky'y. Āmō, “Aporu koty rewarà tē ije”, napejē tite teve'ai āmē ky'y. ⁷Ajawyi ava jē rōwā pemoēoka āmō kō 'arà kyty tapeiko ipi. Āwīvo ve ava jē rōwā pemotekokuwa āmō kō wyi. Janejare'e kōrijō tē penemikuwa ome'ē pejē. Ajawyi tapejimoe'e tite e'ā ikō penemikuwa rē peiko nē, a'e pejē. Toporoerōarō e'ā teve ikō peiko nē.

⁸Ha! “Orojimotekokuwapa!” pejē tite sipō peiko? “Oreremikuwa kō iteetejē!” pejē tite sipō peiko? “Jōvijā kō rōmō oroiko!” pejē tite sipō? Aje ywete sō jōvijā kō rōmō peiko remē, ore ve jōvijā kō rōmō oroiko kuwa peneve āmē mijā.

“Temirōarō rōmō oroiko”, e'i mā'ē

⁹Kee pejē tite orererōarō ipi: “Orevo rupi teve ore oroiko, Jesu remimonokwerà kō wyi”, pejē tite orererōarō ipi. Aje, pevo rupi teve orewyi. Agyvo oroiko. Temijatarà rā tē ore. Oremomorijau 'a tē orerereko

kupa. Pirujē jane kō rovake tē tesō oremomoriyau 'a tē kupa. Āmō, yvapewarà kō rovake teve. Janejare'e remimota rupi tē maevo a'evo orerereko kupa. ¹⁰Kiristu rekoa rupi oroiko rewarà mō, kee e'i oreupe kupa: “Notekokuwai 'ete āwī kō”, e'i kupa. Peupe āmē, “Otekokuwavay mā'ē tē āwī kō”, e'i peupewarà mō kupa ipi. “Ijayvukasiay mā'ē āwī kō”, e'i teve peupe kupa. Oreupe āmē, “Nijayvukasi āwī kō”, e'i kupa ipi. A'evo orererōarō kupa ipi. Ajamā'ē pemoe'e tite kupa ipi.

¹¹Aje, age'e remē pejē pevo rupi teve orewyi. Amyay oroporara oroiko ipi. Yy warà teve oroporara teve oroiko ipi. Orekamisa kekeipa teve oroiko ipi. Āmō, noerovija tari mē kō oremojaiwe orerereko kupa ipi. Oretetā e'āte oroiko. Āwīvo orerekoa ipi. ¹²Orojimi'utā remē, oroposiko ywete rā'ī a'evoa repy rōmō ipi. Ava mō ijayvu ai orekoty ipe remē, “Tereporijauesa kō jē”, oro'e kōrijō Janejare'e pē ipi. Āmō, oremomoriyauvay ipe kupa remē, orojimokasi jē Kiristu kasia rupi oroiko ipi.^r ¹³Oreayvumoai epe kupa remē, oroporegeta katu jē ijupe kō ipi. Noreayvu teitetei epe ijupe kō ipi. Ajamā'ē norepotai iko kupa ipi. Ojikō'ō jē ore kupa. Orererōarō teve iko kupa.

“Eākarāgwerà kō vo 'ejē poroereko ipi”, e'i mā'ē

¹⁴Poromosīoka rōmō rōwā aepo a'e aporegeta pejē. Pemotekokuwa rōmō tē aepo a'e pejē. Poroauvay wyi tē aepo a'e pejē. Eākarāgwerà vo 'ejē poroereko ipi. Ajawyi tē aepo a'e pejē. ¹⁵Ije ppy itōkō ajo pemotekokuwa rōmō, Janejare'e ayvu e'eay Kiristu rewarà tapekuwa. [Peenu katu itōkō peiko āmē. Ajaire itōkō pejirovija katu ee peiko ky'y. Ajawyi Janejare'e pyri peiko karuarutā peiko ky'y.] Ajaire tē itōkō āmō kō oo pekoty erekovijarerà rōmō pemotekokuwa. Mōa'ārōwā oo oo pekoty kupa ky'y. Eayvu 'aryvo tē pemotekokuwavay Kiristu ayvu rē penereko kupa ky'y. Aja paire tē itōkō pejimokasi sa'u āmē peiko ky'y. Ajamā'ē ije tē Kiristu rē poromotekokuwa ppy mā'ē rōmō aiko. Ajawyi ije kōrijō tē penuu vo mā'ē rōmō aiko. ¹⁶Ajawyi ereruparà mō tapeiko, Jesu koty rewarà kō rōmō, a'e pejē. Āwīvoa apota.^s ¹⁷A'evoa rōmō Timoteu amonookatā pekoty. Era'yry vo 'ejē Timoteu. Erauvay mā'ē tē a'e. Janerōvijā ywete rekoa rupi katu ekoi mā'ē tē Timoteu. A'e tē amonookatā pekoty. A'e manyvo aiko Kiristu Jesu revejē aiko mā'ē rōmō mā'ē rē pemoja'aokatā penereko. Eayvu Kiristu Jesu rē poromotekokuwa maekwerà rē pemoja'aokatā penereko. Āwīvoa ve amojenu jenu erokwa ipi, taa kō rupi Jesu koty rewarà kō motekokuwa aa aiko remē ipi.

¹⁸Mokope āmōgwerà pepytery pewarà ojimoe'e ywe'e tite iko kupa. Ojimoātāre'ā iko kupa. Kee e'i tite oupe iko kupa: “Pauru nonu'āi ky'y. Ije tē ajimojōvijātā ajupa”, e'i tite oupe iko kupa. ¹⁹Ajamā'ē Janerōvijā ywete

^r 4.12 J.K.R. 18.3   ^s 4.16 1Kor. 11.1; Prp. 3.17

emonooka pekoty remē, aje py'awarà mō avāetà a'e pè. Āmē tē aporegeta kasitā āmē ojimoe'e tite māe kō pè imosā'āga kō ky'y. Akuwatā aje ywete oporegeta kupa remē. Akuwa tary ve aje ywete Janejare'e Āg kasia rupi oporegeta kupa remē. ²⁰ Janejare'e okuwa ava pō aje ywete omōēoka o'arā kyty mā'ē. Janeporegetaa rupi rōwā janekuwa. Ikasia rupi jaiko mā'ē rē omā'ē. A'evoa rupi janekuwa ipi. ²¹ [Ajawyi Janejare'e ayvu rupi katu ikō tapeiko ipi nē. A'e rē tapejirovija katu ipi. Ajawyi kee a'e pejē.] Pejē tē tapekuwa amātejē manyvo pepota poroereko ajo pekoty remē. Ererōarō ywe'e tite pekupa remē, aatā eayvukasia mō pemotekokuwa rōmō, a'e. Ajamā'ē pemorya ywesō ikatuay wete maevo peupe. Eayvu ikō taperovija amātejē āmē nē. Aporegeta katu kōrijōtā pepyri aiko remē āmē. Āwitō tuu wa'yry wemiauvay pè oporegeta ikatusa rupi ipi, āwīvo ve aporegetatā peupe āmē.

“Waiwererā rē ojimoane'e jē mā'ē tapemoisyry rā'ī pewyi”, e'i mā'ē

5 ¹ Ipoju mā'ē penewarā kee jaa ojenu ije: “Korītu wānā kwaima'e mō, āwisō Jesu koty rewarā teipe remē, nivoi jē tē ekoi. Oy'yry weraa mā'ē tē tesō!” e'i mā'ē ojenu ije. Nikatui 'eteay a'evō ekoi remē! Noerovijari māe kō ipe nāwīvo ywe'ei ekoi ipi, nivoi epe kupa remē. Ajawyi eāgyo tesō aepo renu remē.^t ² Manyvōre pōkō pejimoe'e tite sō? a'e pejē. “Nimanyvo'āi a'evō ekoi remē”, pejē tite sipō ee pemājā! Peāgyoay kuwasi āwī kwaima'e rē pemājā mijā! Pemosioka kuwasi āwī rapijarā ipi mijā! Pemoisyry teve kuwasi pepytery pe wyi mijā! Nivoi 'eteay āwī rapijarā uu pepytery pè pejimoaty Janejare'e mo'e remē ekoi! ³ Age'e, ke'īrōwā aiko pewyi. Ajawyi, “Nokuwa'āi teipō”, pejē ywe'e tite pō ije? Ajamā'ē e'āg peneve ekoi. Ajawyi ajimopirai 'ete enu āmē. Ajawyi kee a'e epy'a pè: “Ojavy tesō sipō āwī kwaima'e”, a'e ijupewarā mō. Ajawyi ije ywete sō pepyri aiko remē, eayvukasi kuwa peneminu rōmō mijā. Amoisry kuwa āwī pepytery pe wyi mijā. Jesu ayvukasia rupi tē a'evō kuwa aiko. ⁴⁻⁵ Ije najui epe pepyri. Ajamā'ē e'āg peneve ekoi. Janerōvijā Jesu kasia ve peneve ekoi, ijayvu rupi pejimoaty remē. Ajawyi nivoi mā'ē tapemoisyry ikō āwī pewyi nē, a'e pejē. Ajāgai rōvijā Satanasi po pè tapeity rā'ī tojimomorijau iko. Āwīvo remē kuise'e oitytā maevo waiwererā ky'y. Ivo maevo ekoitā āmē ky'y. Āmē kāramō Janerōvijā Jesu ovāe mijē remē, wereko jētā maevo eraa janerevejē yva kyty ky'y.”

⁶ Ejimorypa kō, kee pejē tite: “Orojimotekokuwaway Janejare'e ayvu rē”, pejē tite sō peiko ipi. Ajamā'ē nivoi mā'ē pemoisyry kuwasi pepytery pe wyi mijā. Nivoia ooupatā pene napemoisyryi sō remē. ⁷ Ajawyi tapemoisyry amātejē ikō pewyi nē, a'e pejē. Awyje janereko pyau rupi jēsi tapeiko āmē ky'y! Kiristu omānōma janerekovijarērā pè, janeaiwererā

^t 5.1 T.M. 22.30   ^u 5.4-5 1Kor. 1.8

repy rōmō, ajawyi.^v ⁸Aje ywete mā'ē rupi tapeiko āmē ky'y. Ivo tekoua rupi kōrijō tē tapeiko ky'y.

“Jesu koty rewarà waiwererà rupi ojimoane'e jē mā'ē tapeity”, e'i mā'ē

⁹Kee a'epa itōkō pejē eremikusiwarerà rupi: “Tapejimory e'ā nivoi mē rē kō rē ipi”, a'epa pejē. ¹⁰Aepo a'e remē, Jesu koty rewarà kō pewarà mō tē a'e. Ojimoane'e jē sō waiwererà rē mē kō pewarà mō tē aepo a'e pejē. Jesu koty rewarà rōwā mē kō pewarà mō rōwā aepo a'e pejē. Jesu koty rewarà rā'āga kō pē tē a'e. Manyvo nijarekō'āi pirujē nivoi mē kō wyi jajisyry ipi. Āmō, omoma'e kō kōrijō omoe'e mē kō wyi. Āmō, imona mē kō wyi. Āmō, ojarà rā'āga kōrijō omoe'e mē kō wyi. Itetejē noerovijai mē kō wyi. Manyvo nija'e'āi apijarerà kō wyi jajisyry, ike yvy pē jaiko jē remē. Maty nijaa'āi iwiyi kō. [Kāramō yva pē Janejare'e pyri jaiko remē tē katu naiko'āi apijarerà kō janepytery pē ky'y.] ¹¹Ajamā'ē kee e'i mē kō rē tapejimory e'ā. “Jesu koty rewarà teve ije”, e'i rā'āga mē kō rē. Ajamā'ē nivoi ekoi. Āmō, omoma'e kō kōrijō omoe'e mā'ē. Ojarà rā'āga kōrijō omoe'e mā'ē teve. Āmō, poromovyvyrai iko mā'ē. Āmō, oka'uay iko mā'ē. Āmō, imona iko mā'ē. Apijarerà kō rē tapejimory e'ā, ojimoane'e jē waiwererà rupi iko kupa remē, a'e pejē. Tapejimi'u e'ā teve ipyri kō. Tapepoi iwiyi kō.

¹²⁻¹³Jesu koty rewarà rōwā mē kō nivoi ekoi remē, “Janejare'e rekoa pejavy ipi”, na'ei ijupe kō ipi. “Āwīvo tapeiko e'ā ky'y”, na'ei teve a'e kō pē. Janejare'e kōrijō tē kuwa wemavo kō ity, toike e'ā wena pē kupa. Ajamā'ē Jesu koty rewarà mō peneirōarà nivoi ekoi remē, tapeayvukasi āmē ijupe, a'e pejē. “Waiwererà rē ojimoane'e jē mā'ē tapemoisyry pepytery pe wyi”, a'e pejē.”

“Kee tapeiko peneirōarà mō pemoai remē”, e'i mā'ē

6 ¹Āmō kee jaa penewarà ojenu ije: “Jesu koty rewarà mō ovoarà rē nivoiā omo'ytā remē, noerovijai mē kō pē tē omoaiarā werāa tomosā'āga esa ipi”, e'i mā'ē ojenu ije. Nikatu miti a'evo remē peiko. Ajawyi kee a'e pejē. Janejare'e koty rewarà kō pē tē toeraa imosā'āgaoka. A'evoa kōrijō tē ikatu. ²Aje kāramō noerovijai mē kō rōwā poromosā'āgatā ipi. Pejē tē poromosā'āgatā Kiristu koty rewarà mē kō rōmō. Ajawyi age'ewarā poromosā'āgaa pekuwa kuwa, āwisō niwaypei pekuwa mā'ē age'ewarā. Napekuwapai sipō a'evoa? Pekuwapa ipe maevo. ³Āmō, kee jaa tapekuwa. Yvapewarà kō reko tē tesō simosā'āgatā kāramō. Ajawyi, age'ewarā poromosā'āgaa rē tapetekokuwa peiko ky'y. ⁴Ajawyi kee a'e pejē, Jesu koty rewarà kō pē. [Penemimotekoe'e kō mō tapepyteporo. A'e kō rovake taperāa pemoaiarerà nivoi penereko remē.]

^v 5.7 Jisyry. 12.5   ^w 5.12-13 T.M. 13.5; 17.7

Nikatui Jesu noerovijai mǎe kō rovake peraa remē. Pevo tē tapekuwa.
⁵Pejimosioka kuwasi noerovijai mǎe kō gyty peraa remē mijǎ. Nuvei sipō Jesu koty rewarǎ otekokuwavay mǎe kō mō pepytery pē? ⁶Uve! [A'e kō tē pepyteporo kuwa poromosǎ'ǎgaarǎ kō rōmō toiko kupa mijǎ. Jesu koty rewarǎ kō ojikō'ō ojee remē, a'e kō tē tomosǎ'ǎga kō esa ǎmē. A'e kō tē te'i teve manyvotǎ tekoua.] A'evo rōwǎ peiko ajamǎ'ē. Pejimoai ojee peiko, Jesu koty rewarǎ kō rōmō. Ajaire penōvijǎ otekokuwa mǎ'ē pē rōwǎ peraa pemoaiarerǎ. Janejare'e noerovijari mǎ'ē rovake tē peraa tomosǎ'ǎga esa. Nivoi a'evo remē peiko.

⁷ǎwīvo peiko remē, pejikuwa notekokuwai mǎe kō rōmō tē peiko ipi. Nikatui poromosǎ'ǎga esa mǎ'ē Jesu noerovijai mǎ'ē pē peraa remē. Ikatu sa'u kuwa pemoaiarǎ pē remē, “i'ete” pejē kōrijō remē. Ikatu sa'u teve kuwa pemoma'e kō rē ava mō imona remē, “i'ete” pejē kōrijō remē. A'e ywesō ikatuay kuwa ǎmē. ⁸Ajamǎ'ē pejē ywete pevoarǎ pemoai ereko ipi. ǎmō, pemona teve imoma'e kō rē peiko ipi. ǎwisō Jesu koty rewarǎ kō teipe pejē remē, pejimoai jē ajamǎ'ē peiko ipi.

⁹Kee jaa pekuwa ipe: “Nivoi mǎe kō nomoēokai Janejare'e o'arǎ kyty ipi. Ajawyī omǎnō remē, noo'ǎi Janejare'e pyri oiko karuaru”, ejaa. Aepo jaa rē tapejimoripe e'ǎ. Kejō Janejare'e noereko'ǎi opyri mǎ'ē. Ojarǎ rǎ'ǎga rē oja'a iko mǎe kō. Ojimomy'a iko mǎe kō. ǎmō, kwaima'e ǎmō kwaima'e rē oiko mǎe kō. ǎmō, wǎivī oiko teve ojee iko mǎe kō. ¹⁰ǎmō, imona iko ipi mǎe kō. ǎmō, okǎte'ǎ omoma'e kō rē iko ipi mǎe kō. ǎmō, oka'uay iko mǎe kō. ǎmō, poromovyvyrai iko mǎe kō. ǎmō, poromoripea rupi poromoma'eekyī iko ipi mǎe kō. Wǎi wǎisō nomoēokai Janejare'e o'arǎ kyty rewarǎ mō ipyri noiko karuaru'ǎi kupa. ¹¹A'evo itōkō peneirōarǎ kō mō ekoi mijǎ. Ajaire Janejare'e opy'aky'a'opa kō imoteeoka kō, oupewarǎ kō rōmō toiko kupa ky'y. O'ǎg rupi a'evo wereko kō. Janerōvijǎ Jesu Kiristu ijaiwererǎ kō repy rōmō omǎnō wyi a'evo werekooka kō.

Janejare'e 'ǎg rena rōmō jaiko mǎ'ē rewarǎ

¹²Kee e'i titetǎ ava mō ipi: “[Jesu Kiristu koty rewarǎ tē ije.] Ajawyī pirujē eremimotarǎ rupi kōrijō aiko remē, nimanyvo'ǎi”, e'i titetǎ oupewarǎ mō ipi. Aepo e'i mǎ'ē pē kee a'etǎ. Pirujē tekoua rōwǎ ikatu janeupe ipi. Namokasioka'ǎi eremimotarǎ inō e'arǎ kyty upi taiko ipi.^x ¹³Ava mō kee e'i tite kuwa ipi: “Eamyay wyi ajimi'utǎ”, e'i kuwa. “Ja'umǎ'ē rena teǎmǎ janereykwerǎ”, e'i kuwa. Ajamǎ'ē kǎramō Janejare'e omomatǎ janereykwerǎ, ja'umǎ'ē revejē. [ǎwīvo ve, ǎmō kee e'i tite kuwa: “Wǎivī mō rē apota sō ajimomy'a aiko remē, ǎwīvo aikotǎ ǎmē”, e'i teve kuwa. ǎwīvo teǎmǎ jane kō ipi wyi aepo e'i kuwa. Ajamǎ'ē janereko ypykwerǎ opa jane.] Ivo e'ǎa rōmō rōwǎ Janerōvijǎ janereinō.

^x 6.12 1Kor. 10.23

Opota wemimota rupi tijaiko. A'evoa rômõ tẽ janepirà oinõ. ¹⁴Janejare'e Janerõvijã Jesu omomoera mãnõa wyi okasia rupi. Æwĩvo vetã jakãjã remẽ, janemomoera tary ve okasia rupi.

¹⁵Kiristu koty rewarã rômõ jaiko remẽ, aje Kiristu rẽ jajimo'y mã'ẽ rômõ tẽ jaiko ãmẽ. Pe'itypyte eeeve jaiko. Ajawyi nijajimomy'a'ãi ãmõ kõ rẽ jaiko ipi. Nivoi Kiristu koty rewarã ojimomy'a remẽ. Pe'itypyte rõwã sipõkõ Kiristu reve jaiko mijã. ¹⁶Kee e'i itõkõ Janejare'e ikusiwaokapa teãmã a'evoa rẽ: “*Mõrijõ mãe kõ pe'itypyte rômõ oiko ojee kupa*”, e'i mã'ẽ. Ajawyi ava mõ sõ ojimomy'a mã'ẽ rẽ oiko remẽ, pe'itypyte mã'ẽ rômõ kõrijõ tẽ eeeve ekoitã ãmẽ ky'y. Napekuwai sipõ a'evoa mijã? Pekuwa kuwasi mijã.^y ¹⁷Ajamã'ẽ Janerõvijã ywete revejẽ jaiko remẽ, pe'itypyte rômõ jaiko eeeve. O'Ãg oinõma janepy'a pupe toiko. Ajawyi ipy'a rupi katu jaikotã ãmẽ ky'y. Ajawyi pe'itypyte rômõ jaikotã eeeve jaiko ky'y.

¹⁸Ajawyi kee a'e eayvukasi rômõ. Tapejimomy'a e'ã ikenẽ, a'e pejẽ. A'evoa wyi tapejirokyje ikenẽ. A'evo sõ peiko remẽ, pevote pejimoaiokatã ãmẽ. Iteetejẽ janeaiwererã kõ ipi. Ajamã'ẽ pe'itypyte janepirà rewarã. Nivoi jaiko janepirà jamoky'a Janejare'e rovake remẽ. ¹⁹Aje Janejare'e 'Ãg janepirà pupe ojimoenapa iko. Janejare'e tẽ o'Ãg omuupa janepy'a pupe tojimoena iko. Ajawyi tijajimoky'aoka e'ã janeaiwererã pẽ jaiko. Aje ywete jane rõwã janepirà jarã ky'y. Janejare'e 'Ãg tẽ ijarã rômõ ekoi ky'y. Aepo jaa kuwasi pekuwapa peiko mijã.^z ²⁰Aje ywete Jesu omãnõ peupewarã mõ. Peaiwererã repykarã mõ omãnõ. Epy wete mã'ẽ vo peaiwererã repyka. Ajawyi tapejimoaioka e'ã peiko ipi, a'e pejẽ. Janejare'e moe'ea rômõ kõrijõ tẽ tapeiko, i'Ãg rena rômõ ipi.

Moregetaa jirekoa rewarã

7 ¹Amã'ẽ penemikusiarerã rẽ imogeta. [Kee pejẽ ikusiwa imuu ije: “Norojirekoi ipi remẽ, ikatu tẽ põ Janejare'e pẽ?” pejẽ ije mã'ẽ.] Ajawyi kee a'e pejẽ. Ô'õ, nimanyvoi kwaima'e wãivĩ noererekoi remẽ. ²Ajamã'ẽ wãivĩ rẽ jitupia ywesõ ikasiay joe ipi. Ajawyi mõa'ãrõwã jane kõ nivoi ekoi ipi. Ajawyi penerekwapa remẽ, ikatuay ãmẽ peupe. Eupe ikatu kwaima'e erekwapa remẽ. Werekwarã reve jẽsi toiko ãmẽ iko kupa. Æmẽ ikatuay ekoitã ãmẽ kupa.

³[Ãmõ, kee pejẽ teve ije: “Ore pa'e. Manyvotã põkõ orojireko paire oroiko?” pejẽ ãmẽ ije.] Ajawyi kee a'e erekwapa mãe kõ pewarã mõ. Ikatu ikõ tapeiko penerekwarã reve peiko nẽ, a'e pejẽ. Penerekwarã opota wee peiko remẽ, tapepota tẽ ãmẽ. Ojireko mãe kõ rômõ peiko ãmẽ ky'y. Aepo a'e teve imẽma mãe kõ pẽ. Pemẽnã opota peneve oiko remẽ, tapepota tẽ ãmẽ. Ojireko mãe kõ rômõ ikõ tapeiko ãmẽ ky'y nẽ. ⁴Imẽma mãe kõ pẽ kee a'e. Pemẽma ky'y. Ajawyi penerekoarã rômõ pemẽnã kõ ekoitã

^y 6.16 Jinõ. 2.24   ^z 6.19 1Kor. 3.16; 2Kor. 6.16

ky'y, a'e pejë. Āwīvo ve erekwapa mǎe kō pè kee a'e. Penerekwapa pejë. Ajawyi penerekoarà rōmō penerekwarà ekoità ky'y, a'e pejë. ⁵Ajawyi erekwarà, “Noroereko'āi”, te'i e'ā omēnà pè ãmē. A'evo ve kwaima'e kō, “Noroereko'āi”, te'i e'ā werekwarà pè. Kee remē kōrijō tē ojeeve tapeiko e'ā rā'i. Janejare'e pè ojevo jē peporegetatà remē tē napeiko'āi rā'i ojee. Āmē tē: “Tijaiko e'ā rā'i ojeeve. Naiko'āi rā'i age'e”, pejētà. A'evo remē tē ikatu ãmē. Āmē Janejare'e rē kōrijō tē peja'atà rā'i. Aja paire tē tapejireko mijē. Āmē tē ãmō kō rē napejitup'i'āi ãmē. A'evo remē tē [ājāgai rōvijā] Satanasi nikasi'āi pemoripea rē ãmē ky'y.

⁶Kee na'e'āi ajamā'ē pejë: “Jane kō pirujē tojireko ky'y”, na'e'āi pejë ajamā'ē. “Tojireko e'ā ky'y”, na'e'āi teve pejë. Pepota remē kōrijō tē ikatu pejireko. ⁷Ajamā'ē ije nererekwai mǎē rōmō aiko. Apota āwīvoa, ajawyi. Ikatu teve kuwa evo peiko remē mijā. Ajamā'ē janevotē janerekoa Janejare'e ome'ē maekwerà rupi kōrijō tē tijaiko ipi. Iteetejē pirujē Jesu koty rewarà kō pè ekoa kō ome'ē ipi.

⁸Ajamā'ē kee a'e nojirekoive mǎe kō pè. Ikatu kuwa napejirekoi remē. Ikatu evo peiko remē. Ikatu kuwa teve nimēi mǎe kō nojirekoi remē mijā. Āmō, ikatu kuwa ve terekwarerà kō nojirekoi mijē ky'y remē. ⁹Ajamā'ē wāivī ojimomorijau sō omēne'ā tē iko remē, tojireko mijē ikō ãmē kupa ky'y nē. Jitupia nojimokasi'āi ee ãmē. Ajawyi ojireko remē ywesō ikatutà ãmē ijupe, nopota ywe'ei ojimomorijau remē. Kwaima'e kō pè ve aepo a'e. A'evo ywesō ikatu ãmē ijupe.

“Tijapoi e'ā janerevewarà wyi”, e'i mǎē

¹⁰[Kee pejë teve ije: “Ikatu pō emēnà wyi apoi? Ajaire Janejare'e rē ywesō aja'atà aiko. Ikatu pō a'evo remē Janejare'e pè?” pejë.] A'evoa rē poromotekokuwatà. Evote rōwā a'età pejë. Janerōvijā ywete ayvu rupi tē a'età pejë. Wāivī ojirekopa remē, topoi e'ā omēnà wyi. ¹¹Ajamā'ē opoi sō omēnà wyi remē, ãmō kwaima'e reve tojireko e'ā ky'y. Āmō, ikatu ojivy mijē omēnerà ktyy remē. Imēnà teve topoi e'ā werekwarà wyi, a'e pejë.^a

¹²[Kee pejë teve itōkō ije: “Jesu koty rewarà rōwā erevewarà. Ajawyi apoità pō iwyi?” pejë teve.] Nakuwai Janerōvijā ywete ayvu mō aepo rewarà rē. Ajawyi ije tē eayvu e'e rupi kōrijō tē a'età pejë. Kee a'e kwaima'e Jesu koty rewarà pè. Jesu koty rewarà rōwā sō nererekwarà remē, terereko jē nererekwarà rōmō, opota jē werekopa remē, a'e pejë. Terepoi e'ā iwyi, a'e pejë. ¹³Āwīvo ve wāivī kō pè a'e, Jesu koty rewarà kō pè. Jesu koty rewarà rōwā sō nemēnà remē, terereko jē nemēnà mō, opota jē werekopa remē, a'e pejë. Terepoi e'ā iwyi ãmē. ¹⁴Kee rewarà mō. Janejare'e noerovijaive mǎē teipe nerevewarà. Ajamā'ē Janejare'e ivo mǎē rōmō wereko nerewarà mō. Nāwīvoi sō remē, Janejare'e noerovijai mǎē ākarā vo kuwa peākarāgwerà

^a 7.11 Mat. 5.32; 19.9; Mak. 10.11-12; Ruk. 16.18

kō āmē ky'y. Ajamāē Janejare'e ivo mǎe kō rōmō wereko kō nerewarà mō, a'e pejē. ¹⁵Ajamāē kee a'e teve pejē, Jesu koty rewarà kō rōmō: Tapepoi e'ā peiko penevewarà wyi, a'e pejē. Ajamāē penevewarà sō kee e'i neupe remē, “Napotai Jesu koty rewarà erevewarà rōmō”, e'i sō remē, “hoō” tapejē kōrijō opoi newyi remē. Janejare'e opota ikatuay ikoty rewarà kō rōmō jaiko mǎē. Ajawyi aepe a'e pejē. ¹⁶Ajawyi, terekwarà kō, tapepyta jē pemēnà kō reve pepota jē kupa remē, a'e pejē. Penewarà mō maevo ojirovijatà Jesu rē iko ky'y. Āwīvo ve kwaima'e kō, tapepyta jē penerekwarà reve peiko. Penewarà mō maevo ojirovija tary ve Jesu rē ky'y.

“Aekwery vo jē tapeiko”, e'i mǎē

¹⁷Kee a'e pirujē pejē, manyvo tapeiko. Pejāvijō jē ovo rupi tē penekoa Janejare'e omēē pejē mǎē rupi tapeiko, a'e pejē. Tapepy'a katu āmē peiko, a'e pejē. Manyvo Janerōvijā ywete omono tapeiko mǎē rupi, tapepy'a katu jē āmē peiko, a'e pejē. Aepe a'e pirujē Jesu koty rewarà kō pē ipi, taa kō rupi aa imokasioka kō remē. ¹⁸Agyvo. Juteu kō pē kee a'e. Juteu kō rōmō pejē peiko. Ajawyi ojjiemōsipire'o mǎe kō rōmō peiko teāmā. Aevo peiko teāmā Janejare'e pepyteporo remē. Āwīvo ve Juteu rōwā mǎe kō pē kee a'e. Juteu rōwā mǎe kō rōmō peiko teāmā. Ajawyi nojiemōsipire'oi mǎe kō rōmō peiko teāmā. Aevo teāmā peiko Janejare'e pepyteporo remē. Ajawyi pirujē kee a'e pejē. Manyvo peiko Janejare'e pepyteporo remē, aekwery ve tapeiko jē, a'e pejē. ¹⁹Janejare'e pē nimanyvoi jajjiemōsipire'o remē. Nimanyvoi teve nijajjiemōsipire'oi remē. Janejare'e omāē jane kō rē remē, kee e'i kōrijō tē: “Ekoty rewarà kō tē āwī kō”, e'i kōrijō janeupewarà mō ipi. “Eayvu rupi ekoi mǎe kō tē”, e'i kōrijō janeupewarà mō. ²⁰Ajawyi āwitō peiko Janejare'e pepyteporo ypy remē, aekwery ve peiko.

²¹Āwīvo ve temīgwai temipykwerà rōmō sō peiko pejirovija ypy Jesu rē remē, aekwery vo jē tapeiko. Tapepy'a katu jē aevo peiko remē. Ajamāē ovote penōvijā pemomoioka remē, ikatuaytā āmē. Tapenory kōrijō āmē peiko ipi. Tapepy'a katu pevote penekoa rē āmē ky'y. ²²Jesu koty rewarà rōmō peiko ky'y remē, nivō mǎē kasia wyi Kiristu pemomoiokapa ky'y. Ajawyi ovote ekoi mǎē vo 'ejētā peiko āmē ky'y, temipykwerà rōmō tē tesō ipe pejē remē. Āwīvo ve ovote ekoi mǎē rōmō tē tesō ipe remē, Kiristu remīgwai rōmō peiko jētā āmē ky'y. Aevoa rōmō tē Janejare'e pepyteporo ipi. ²³Jesu omānōa rupi janepyypa mǎe kō rōmō jaiko ky'y. Epy wete mǎē vo tē jane ijupe jaiko ky'y. Ajawyi okātēā janere. Ajawyi tapejimeē e'ā tōvijā pē temīgwai ai rōmō ky'y, a'e pejē.

²⁴Ajawyi tapepy'a katu jē peiko, a'e pejē. Janejare'e pepyteporo maekwerà vo jē tapeiko ikoty rewarà kō rōmō.

Nojirekoive mǎe kō rewarà

²⁵[Āmō kee pejē nojirekoive mǎe kō pewarà mō: “Ikatu pō ojireko remē?” pejē teve pekusiwa imuroka eupe remē.] Ajawyi kee a'e

pejē. Nakuwai Janerōvijā ayvu mō a'evoa rē. Ajawyi eayvu kōrijō tē akusiwatā imono peupe. Ajamā'ē Janerōvijā ywete poroporijaesaa rupi emotekokuwavy. Ajawyi poromotekokuwatā. Kee a'e pejē. ²⁶Waypetetā janerekoa Jesu koty rewarā kō rōmō age'e remē, janemomoriyau mē kō rewarā mō. Ajawyi eupe ikatu kuwa nojirekoive mē kō nojirekoi remē. Waypetetā janemomoriyau wyi aepo a'e pejē. ²⁷Ajamā'ē pejireko paire tapepoi e'ā ikō penerekwarā wyi ipi nē, a'e pejē. Ajamā'ē napenerekwaive remē, penerekwarā rā ikō tapeeka e'ā nē, a'e pejē. ²⁸Āmē ivo teipe ekoi mā'ē ojireko remē, ikatute tojireko kupa. Ivo ve wāivī nimēive mē kō ojireko remē, ikatu teve āmē. Āmē tē Janejare'e rekoa nojav'yāi ojireko kupa remē. Ajamā'ē pejireko remē ywesō waypete sa'utā penekoa pejē ky'y. Pejipy'amopiraitā penevwarā rē peiko ky'y. Peākarāgwerā kō rē teve pejipy'amopiraitā peiko. Ajawyi eupe ikatu sa'u ava mō nojirekoi remē.

²⁹Kee a'e teve pejē, ejimorypa kō. Ijatugā tē janereko e'āma tui upa. Ajawyi uve penerekwarā remē, a'e rē ywesō rōwā tapejipy'amogeta peiko. Āmō, peākarāgwerā kō rē ywesō rōwā teve. Āwitō nojirekoi mē kō Janejare'e rekoa rē ywesō ojipy'amogeta, tāwīvo ve peiko. ³⁰Ajawyi kee a'e pejē. Aje Janerōvijā ywete rē ywesō tijaja'a jaiko, a'e pejē. Ajawyi janeāgyo remē, janeāgyoa rē ywesō tijaja'a e'ā jaiko. Āmō, janerory remē, janerorya rē ywesō tijaja'a e'ā jaiko. Āmō, janemoma'e moatya rē ywesō tijaja'a e'ā teve jaiko. ³¹Moma'e jarā rōmō jaiko remē, janema'e kō rē ywesō tijaja'a e'ā. Opa māerā tē janemoma'e kō.

³²Napotai pejipy'amopirai peiko. Apota Janerōvijā ywete morya rē ywesō peja'a peiko mā'ē. Ajawyi kee a'e pejē. Ikatu kuwa evo peiko mijā. Nererekwai mā'ē tē ije. Āmē ywesō niwaypei Janerōvijā ayvu mojenua rē ywesō aja'a aiko ipi. Imorya rē ywesō teve aja'a aiko ipi. ³³Ajamā'ē erekwapa mā'ē iteetejē mā'ē rē ojipy'amopirai iko ipi. Werekwarā morya rē ywesō oja'a iko ipi. ³⁴Ajawyi Janerōvijā ywete morya rē oja'a ipe remē, werekwarā morya rē jē ywesō oja'a iko ipi.

Kee a'e terekwarerā kō pē. Āmō, wāivī nimēive mē kō pē teve kee a'e. Janerōvijā ywete remimota rupi ywesō pepota peiko remē, a'e rē ywesō pejipy'amogeta peiko ipi, a'e pejē. A'e rē ywesō peposiko teve peiko ipi. Niwaypei a'evoa peupewarā mō, napemēi rewarā mō. Napememyrive rewarā mō. Na'evoi wāivī imēma mē kō. A'e kō omēnā morya rē ywesō oja'a kupa ipi.

³⁵Pemotekokuwaa rōmō aepo a'e ikusiwa imono peupe, tapejimokasi enu āmē. Napotai ajamā'ē eayvukasi peupe. Apota ikatuay peiko ojeeve.

^b 7.26 Nivoi mē kō omomoriyauvy Jesu koty rewarā kō ereko rewarā mō aepo e'i Pauru ijupe kō. Pauru teve a'evō wereko kō nojirovijaive Jesu rē remē. Ajawyi oo oo āmō tetā tetā wryy rupi eka kō. Wesa kō remē, opy enōe eru tetā wryy pe wyi eraa imopā'ā jimopā'āga pupe ipi. Wāivī kō ve tesō a'evō wereko. J.K.R. 8.3.

Āmō, apota Janejare'e rē jē ywesō peja'a peiko mǎ'ē. Ajawyi Janerōvijā ywete remimota rupi ywesō ikō tapejimokasi peiko nē, a'e pejē.

³⁶Age'e aporegetatà ojimosuru tē rā'ī werekwatarà rē mǎe kō pewarà mō. “Maervo nikatui jajireko remē”, pejē tite ne. Ma'e. Kee pejē tite penerekwatarà pē remē, nikatu'āi āmē: “Maervo Janerōvijā nopota'āi jajireko”, pejē remē. Ajamǎ'ē aepo pejē paire, pejitupi jē ee. Tyvija rupi peiko jē ee. Ajamǎ'ē naperekoi. Janejare'e morya rōwā a'evoa. A'evo peiko remē penerekwatarà tapereko amātejē āmē. Ikatute āmē. Janejare'e ayvu napejavy'āi pejireko remē. ³⁷Kee ekoi mǎ'ē i'ete nojirekoi remē. Janejare'e rē ywesō oja'a iko. Ajawyi wāivī kō rē nojitupi omājā ipi. Werekwatarà rē nojitupi ipi. Ajaire opy'a pē ovote kee e'i: “Āmē ywesō niwaypei Janejare'e remimota rē aja'a”, e'i oupe mǎ'ē. A'evoa ikatu nojirekoi remē. Nojavy'āi Janejare'e rekoa āmē. ³⁸Eupe, ikatute ava mō ojireko remē. Ajamǎ'ē nojirekoi remē ywesō ikatuay wete teve eupe.

³⁹Age'e terekwarà kō rewarà rē promotekokuwatà. Oiko jē pemēnà remē, tapeiko jē eeve peiko. Tapepoi e'ā iwyi. Ajamǎ'ē okājāma sikaepo pewyi ky'y remē, pepota sikaepo pejireko mijē remē, pemēnà renawery pē remē, pejireko āmē. Ajamǎ'ē, Janerōvijā koty rewarà reve kōrijō tē ikatu pejireko mijē, terekwarerà rōmō peiko remē. ⁴⁰Ajamǎ'ē terekwarerà nojirekoi mijē remē, a'e sōsi oryvaytā. A'evo ekoi remē ywesō si ikatutā ijupewarà mō. Ojimo'āgatutā āmē iko ky'y. Aepo āmē eayvu tē. Janejare'e Āg tē maervo emotekokuwa aepo ta'e ajamǎ'ē.

Ja'umǎ'ē ojarà rā'āga jimoātāgwerà pē temime'ēgwerà rewarà

8 ¹[Penemikusiwarerà rupi peporanu eupe manyvo jaa ja'umǎ'ē temime'ēgwerà ijarà rā'āga jimoātāgwerà pewarà. A'evoa rē poromogetatà.] “Janeremikuwa a'evoa”, ja'e remē, jajimoe'e ywe'e titetā janeremikuwa rē ipi. Ajamǎ'ē āmō kō siauvay remē, simokasi kōtā āmē ipi, āmē ywesō tojimokasiay ivo tekoua rē kupa. ²Ava mō sō, “Ije ywesō atekokuwa āmō kō wyi”, e'i remē, ivo tekoua nokuwai apijarerà ajamǎ'ē. Pe'īpe'īgā tē okuwa. Tojimotoekokuwa jē iko. ³Ajamǎ'ē Janejare'e okuwa wauparà kō ipi.

⁴Ajawyi kee a'e pejē: Āmō kō, ojarà rā'āga jimoātāgwerà pē ja'umǎ'ē oinō ime'ē ipi. [Ajamǎ'ē a'evo paire omosāi to'u kō ipi.] “Āmē a'evo remē manyvo ja'etā pōkō?” pejē ije. “Jimoātāgwerà pewarà temime'ēgwerà nisi'u'āi, ja'etā pōkō?” pejētā pōkō ije āmē. Ijarà rā'āga jimoātāgwerà kō, ni'āi mǎ'ē tē ajamǎ'ē. Janejare'e rōmō'ite i'ā mǎ'ē. Pe'ite ekoi. A'e kōrijō tē manyvo ekoi okasia rupi mǎ'ē. Pe'ite ekoi a'evo mǎ'ē. A'evoa sikuwapa.

⁵Ajamǎ'ē Janejare'e nokuwai mǎe kō pē uve mōa'ārōwā “janejarà” e'i tite ijupe mǎe kō, ee oja'a tite kupa mǎe kō. Kejō pē aepo e'i tite kupa: Yva pewarà kō rā'āga kō. Yvy pewarà kō rā'āga kō teve. A'e a'e kō omoe'e rā'āga oōvijā rōmō kupa. Ajamǎ'ē āmō rupi tē ekoi kupa. ⁶Janeupe āmē

uve pe'ite Janejare'e. Janeruu yvapewarà tè a'e. A'e tè janereinōoka pirujē. Iteetejē janereinōoka mǎ'ē rōmō ekoi. Ajawyi ijupewarà mō tè jaiko. Āmō, pe'ite Janerōvijā ywete rōmō ekoi mǎ'ē. Jesu Kiristu tè a'e. A'e tè pirujē janereinō mǎ'ē tè. Ajawyi ijupewarà mō tè jaiko ky'y. ⁷Ajamā'ē pirujē rōwā Jesu koty rewarà kō otekokuwa aepe jaa rè. Ajamā'ē āmō kō ojipokuwa ojarà rā'āga moe'e tite kupa. Ajawyi ja'umā'ē o'utà kupa remē, kee e'i tite kupa ipi: “Āwī jimoātāgwerà pewarà temime'ēgwerà a'u remē, epy'amoaità a'u remē”, e'i tite oupe kupa. No'ui āmē kupa. Nipy'a kasi iwa kupa. Ajawyi aepe e'i kupa. ⁸Ajare kee a'e pejē. Janekatuay Janejare'e pewarà mō jane. Ja'umā'ē rewarà mō rōwā janekatuay ijupe. Ja'umā'ē ja'u remē, nimanyvoi Janejare'e pè āmē. Nis'ui remē teve nimanyvoi ijupe.

⁹Ajamā'ē ja'umā'ē si'u remē, ivo teipe janeupe mijā. Ajamā'ē Jesu rè ojirovija ypy mǎe kō pè, nivoi a'evoa ja'u remē. Ajawyi, “Pe'u jēsi”, tapejē e'ā ijupe kō. Maevo o'u remē, ojipy'amopiraità ajaire iko. “Nivoi sipōkō Janejare'e pè aiko mijā?” e'itā āmē ojipy'amopirai rōmō iko. Ajawyi tapejavyoka e'ā ijupe kō, a'e pejē. ¹⁰Janeupe nimanyvo'āi āwī rapijarerà si'u jaiko. Ajamā'ē ma'e remē peiketà ava mō retā mō wry pè remē, ma'e remē ojarà rā'āga pè temime'ēgwerà ro'okwerà omosāitā tape'u a'e pè. Ma'e remē Jesu rè ojirovija ypy mǎe kō ve a'e pè tui. A'e kō omā'ētā pene pe'u remē. Kee e'itā oupe pene omājā kupa: “Āwī o'u upa! Eupe nivoi si'u remē. Ajamā'ē a'u jētā ivo ve āmē!” e'i ywe'e titetā. ¹¹Ajawyi a'e o'u paire, ijāgyoaytā ky'y. Kee e'itā maevo āmē oupe: “Maevo nivoi aiko Janejare'e pè a'u remē! Ajawyi maevo Janejare'e emomorijautā”, e'i titetā oupe. Penewarà mō tè sikaepo a'evō ekoi. Ikatu sa'u kuwa nape'ui ova ke remē. A'e pewarà mō teve Kiristu omānō. Ajawyi nivoi pejavyoka ijupe remē. ¹²Ajawyi kee a'e pejē. A'e kō pè ja'umā'ē nivoi ja'u remē, “Pejo jēsi tape'u!” tapejē e'ā ijupe kō āmē. Aepe pejē ijupe kō remē, pejavyokatā Jesu koty rewarà nipy'a kasi ywe'ei mǎe kō pè. Ajawyi, “Nivoi peiko”, e'itā Kiristu āmē pejē. ¹³Napotai āmō Jesu rè ojirovija ypy mǎe kō pè ajavyoka. Ajawyi ije na'u'āi kuwa a'evō mǎ'ē, awyje.

Jesu remimonokwerà kō posikoa repy rewarà

9 ¹Janerōvijā Jesu remimonokwerà rōmō tè ije aiko. Manyvo aiko mǎ'ē nimanyvoi ije āmē. A'e tè epyteporo emono āmō kō tamotekokuwa wekoa rè. Eupe tè Janerōvijā Jesu ojimoikatu. Ijayvu rupi katu tè aposiko pene aiko pemotekokuwaa rōmō ipi. Ajawyi tè ikoty rewarà kō rōmō pejē peiko ky'y. A'evō peiko mǎ'ē rupi eposikoa ojikuwa pejē. ²Maevo āmō kō, “Janerōvijā ywete remimonokwerà rōwā Pauru”, e'i tite ije kupa. Ajamā'ē pejē āmē ekuwa pekupa. Janerōvijā ywete tè itōkō epyteporo pemotekokuwaarà rōmō taiko. A'evoa rupi itōkō Janerōvijā ywete koty rewarà kō rōmō peiko ky'y. A'evō ajikuwa Janerōvijā remimonokwerà rōmō aiko, pepytery pè aiko remē. Pekuwa a'evō aiko remē.

³Kee e'i tite emojaiwe kupa: “Janerōvijā ywete remipyteporokwerà ywe'e rōwā Pauru”, e'i tite ije kupa. ⁴Kee a'e aepo e'i mǎe kō pè. Ije ywesō kuwasi erapoi katuay pekupa mijā. [Ajamǎē nerapoi pekupa. Ajamǎē āmō kō rē jē ywesō peja'a peiko.] ⁵Āmō, ije teve kuwa ererekwarà ve araa raa erupi ipi mijā. [Ajamǎē nuvei ererekwarà.] Āmō Jesu remimonokwerà kō vo kuwa aiko mijā. Peturu a'evo ekoi ipi. Janerōvijā ywete mōmirīgwerà a'evo teve ipi. ^cAjawyi a'evo sō ije remē, ikatu teve kuwa eupe āmē, ererekwarà ve sō araa remē. ⁶Āmō, apyy te'ite teve kuwa karakuri mijā. Āmō kō vo kuwa aiko mijā ije. Āmō, Panape ve a'evo kuwa ekoi. [Jesu koty rewarà kō teve kuwasi oja'a orere mijā, Janejare'e ayvu e'eay rē poromotekokuwa remē.] Ajamǎē ije evote aposiko ekarakuri repy rōmō aiko, tajimomorijau ywe'e e'ā, Panape reve aposiko aiko remē.

⁷Sota kō rewarà rē tē amosǎāgata tapekuwa sa'u. Sota kō karakuri opyy oōvijā wyi ipi, oposikoa repykwerà. Tepy e'āte noposikoi kupa ipi. Āwīvo ve koo jarà omono wemīgwai tojimitā remē, moma'eyva'a o'utā emīgwai oposikoa repy rōmō. Āwīvo ve pui jarà remīgwai kō ekoi. Osusury'otā kupa remē, wemi'ō rā teve oty'otā kupa ipi. [Āwīvo ve ikatu kuwa Jesu remimonokwerà kō ve ja'umǎē opyy wemimotekokuwawerà kō wyi remē.]

⁸Evote rōwā aepo a'e pejē. Eremikuwa rōwā aepo a'e. Janejare'e ayvu tāmō Moisesi okusiwa maekwerà ve aepo e'i. A'e rupi katu tē a'e. ⁹Kee e'i itōkō tāmō Moisesi ikusiwa karamoe remeve: “*Nerima tereapoi oposiko neupe remē. Epota tē ojimi'u remē. Neupe tē oposiko ipi, ajawyi*”, e'i maekwerà. ^dAje janerima e'e pè rōwā Janejare'e aepo e'i. ¹⁰Aje, janeupewarà mō tē aepo e'i. Āwitō koo jarà remīgwai moma'eyva oōtā remē, ipēgwerà o'utā ipi, oposikoa repykwerà rōmō. Ajawyi wārō jē to'u ipēgwerà. Ijarà okuwa jē āmē o'u remē. ¹¹Āwīvo kuwasi oroiko mijā, pepytery pè. Janejare'e 'Āg rupi tē oroposiko pepytery pè ipi. Āwisō pemotekokuwaarà rōmō teipe oroposiko remē. Ajamǎē ore tē oroposiko oreremimotarà repy rā rē. ^e¹²Na'evoi āmō kō pereko ajamǎē, Jesu remimonokwerà kō. A'e kō wemimotarà e'i pejē ipi remē itōkō, peme'ē gatu āmē ijupe kō ipi. Na'evoi āmē ore orerereko pekupa. Epy rē rōwā Janejare'e ayvu e'eay Kiristu rewarà oromojenu pejē. Ajamǎē ore ywesō oroposiko ywete iwiyi kō ipi.

Āmō mosikoa rē oroposiko jē ipi, orema'e rā kō repy rā rōmō. Ajawyi ikō kee tapejē e'ā eupewarà mō peiko nē: “Pauru karakuri repy rōmō

^c 9.5 Juse ra'yry kō pewarà mō aepo Pauru e'i, Jesu y Maria memyry kō pewarà mō. Maevo Tiaku pewarà mō e'i. Āmō, Juta pewarà mō. A'e Tiaku, Jesu koty rewarà kō rōvijā rōmō ekoi, Jerusarē taa pè. J.K.R. 1.14; 15.13; Jut. 1.1 ^d 9.9 T.M. 25.4; 1Tim. 5.18 ^e 9.11 Rom. 15.27

tè Kiristu rewarà omojenu iko jane kō pè ipi. Ajawyi, napotai ijayvu kō renu”, tapejē e'ā ije.

¹³ Āmō, kee jaa teve itōkō pekuwapa. Janejare'e moe'ea retā pupē oposiko māe kō temime'ē pēgwerà opyy iwa kupa ipi. Janejare'e pē ojuka temime'ē rā māe kō teve ipēgwerà opyy oupe kupa ipi, āmō kō ome'ē remē. A'evoa pekuwapa ipe peiko.^f ¹⁴ Āwīvo ve Janerōvijā ywete kee e'i: “Eayvu e'eay omojenu māe kō wemi'ō rā pyy opota remē, ikatu emimotekokuwawerà kō ome'ē ijupe remē”, e'i Janerōvijā ywete.^g

¹⁵ A'evoa aiko kuwa āmē. Ajamā'ē, “Erepykwerà apota”, na'ei aiko pejē ipi. Ajawyi rōwā aepo akusiwa pejē. Amānō taray ipe kuwa pepytery pē aiko mijā. Ajamā'ē aepo na'e'āi kuwa pejē mijā. A'e sō aiko remē, kee pejē kuwa ije mijā: “Karakuri kōrijō tè Pauru opota ayvu katu mojenua repy rōmō”, pejē kuwa ije mijā. Nāwīvoi aiko ajamā'ē. Eroryvay kōrijō tè aiko pepytery pē. ¹⁶ Āmō kō amotekokuwa Janejare'e ayvu e'eay rē remē, najimoe'ei teve aiko ipi. Kee na'ei ipi: “Āmō kō amotekokuwa ayvu katu rē. Ajawyi ije ywesō ekatu”, na'ei ipi. Janerōvijā ywete ayvu rupi tè amojenu ajamā'ē ipi. Noporomotekokuwai sō ee aiko remē, ije tè evote ajimomorijau kuwa aiko āmē mijā. ¹⁷ Evote tesō aposiko ijayvu katu rē poromotekokuwaa rē aiko remē, aje erepy rā aārō kuwa. Ajamā'ē Janejare'e ayvu rupi tè a'evoa aiko ipi. “Eayvu katu rē tè teremo'e kō”, e'i ije emono. Ajawyi tè a'evoa aiko ipi. Ajawyi epy na'ei pejē. ¹⁸ Mā jē rōwā itōkō erepykwerà rōmō apyy pewyi ipi. Napotai poromotekokuwaa repykwerà peme'ē ije remē. “Terepyme'ē ikō pekupa nē”, na'ei teve itōkō pejē ipi. “N'i'ei nerepyme'ēi sō pekupa remē”, na'ei teve itōkō pejē. Āmō Janejare'e ayvu e'eay mojenuarà kō aepo e'i pejē. Ije ve kuwa aepo a'e pejē mijā. Aepo na'e'āi ajamā'ē ipi. Ajamā'ē erory jē pene aiko. [Jesu rē peja'apa peiko ky'y. A'evoa rē amā'ē remē, eroryvay aiko ipi.] Erorya eposikoawerà repykwerà vo 'ejē eupe.

¹⁹ Naikoi jane mō erōvijā rōmō ekoi mā'ē. Ajamā'ē apota jē penemīgwai rōmō aiko. Apota pirujē poromokasia mō aiko, āwisō tojirovija katu Kiristu rē kupa. Apota ivo emīgwai kō rōmō toiko kupa. ²⁰ Ajawyi Juteu kō pyterà rupi amojenu aiko remē, ivo kō jē ipyterà kō rupi aiko ipi. “Tojirovija katu Jesu rē kupa”, a'e ijupe kō ipi. Tāmō Moisesi remikusiwarerà rerovijaa kasia rupi rōwā aiko ipi. Ajamā'ē ipyterà kō rupi amojenu remē, ivo kō jē ikasia rupi aiko ipi. “Kiristu rē tojirovija kupa”, a'e rewarà mō a'evoa aiko. ²¹ Āwīvo ve Juteu rōwā māe kō pyterà rupi amojenu aiko remē, ivo kō jē teve ipyterà kō rupi aiko ipi. Moisesi remikusiwarerà rupi rā'ī rōwā aiko. Janejare'e ayvu narovijai rewarà mō rōwā āwīvo aiko. Aje Kiristu ayvu rupi tè āwīvo aiko. “Kiristu rē tojirovija kupa”, a'e rewarà mō a'evoa aiko ipi.

^f 9.13 T.M. 18.1 § 9.14 Mat. 10.10; Ruk. 10.7

²²Ivo ve noerovija ywe'ei mǎe kō pyterà rupi aiko remē, ekoa kō rupi ve aiko ipi. Āmē tē amokasiayoka kōtā āmē, Kiristu rē tojirovija kupa. Āwitō eremimo'ekwerà kō ekoi, āwīvo aiko ipytery pē kō ipi. “Tamokasi kō tojirovija katu Jesu rē kupa”, a'e eupe. Iteetejē ekoa kō rupi aiko ipi, Jesu rē tojirovija kupa ipi. ²³“Pirujē ike yvy pewarà kō pē tamojenu Janejare'e ayvu e'eay Kiristu rewarà erokwa”, a'e ipi. Ajawyi āwīvo aiko ipi, ipytery pē kō. Amojenu remē, Janejare'e wenu katuoka kō eayvu rē. Ije ve erereko katu ipi.

Ojā mǎ'ē rewarà rē tē poromosā'āga mǎ'ē

²⁴Jesu Kiristu ayvu rupi katu peiko jē remē, Janerōvijā ywete “nekatuay wete” e'itā pejē. Āmē aepe jaa peenu remē, āmē si penoryvaytā āmē enu ky'y.

Ojā mǎe kō rē tē poromosā'āgatā tapekuwa sa'u. A'e kō ojā remē, pe'ite a'e ywesō ovaiteay ojā mǎ'ē ipi. A'e tē ojanawerā repykwērā opyy ipi. Ajawyi oryvay iko. Ajawyi a'e ywesō ojā mǎ'ē vo tapeiko, a'e pejē. Pejē ywesō penovaiteay mǎ'ē rōmō tapeiko maevo sō tite Janejare'e pē.

²⁵Kee ojā mǎ'ē ekoi ipi. Nojā te'itei ipi. Kōē jawe jawe ojā amātejē ojimokasi enoneve. “Āmē tē ije ywesōtā erovaiteay aiko”, e'itā oupe. Āmē a'e ywesō ovaiteay rewarà mō ojanawerā repykwērā opyytā āmē. Ajamāē ory ke'iatutā tē epykwērā rē. Ajamāē Jesu ayvu rupi jaiko remē, ke'iatu tē rōwā Janejare'e remime'ē japyytā āmē. Awyje ipyri jaiko karuarua japyytā.

²⁶Kee e'i teve ojā mǎe kō ipi. Ikānī kānī rōwā ojā kupa ipi, toppy wepykwērā. Āwīvo ve ije Jesu rekoa rupi apota aiko. Janejare'e remime'ē apyytā āmē. Āmō jōvijā kō ayvu rupi naa'āi. Jesu ayvu rupi katu oterē jē aikotā. ²⁷Ajireko katu aiko ipi, “Jesu rekoa rupi katu taiko”, a'e ipi rewarà mō. Nivoi sō aiko remē, naory'āi Janejare'e ere. Napotai āmō kō pē ijayvu amojenu paire, emoisry owyi emono. Evote kuwa āmē ajimosioka aiko ky'y.

“Juteu rāmōi kō vo tapeiko ywe'e tite e'ā”, e'i mǎ'ē

10 ¹⁻²Āmō, kee a'e pejē, eretārāgwerà kō. Age'e aporegetatā Moisesi kō rekoawerà rē, tapetekokuwaway peiko. Tāmō kō karamoe remē Moisesi reve oo remē itōkō Janejare'e oporijauesa kō ipi. Yva rātasī rupi itōkō werā kō ereko. Āmō, pāranā myterà rupi teve itōkō werā kō ereko. Pee oinōoka pāranā myterà rupi ijupe kō, to'yasa upi oo kupa.^h A'evo tāmō Moisesi reve ekoi mǎe kō karamoe remeve. A'evo ojamōrī maevo sō tite yva rātasī pupe oo kupa. Āmō, pāranā pupe ojamōrī maevo sō tite oo kupa. ³Tekoe'āma rupi oo kupa remē itōkō Janejare'e

^h 10.1-2 Jisyry. 13.21-22; 14.22-29

ja'umã'ẽ omuroka ijupe kō ipi.ⁱ [Kõ'ẽ jawe jawe a'evo wereko kō.]⁴ A'e Janejare'e remime'ẽgwerà tè itōkō o'u kupa ipi. ãmō remẽ paretì pe wyi tè itōkō yy omoõoka ijupe kō i'ywa kō rōmō. A'e pupe pirujẽ Janejare'e remime'ẽgwerà pupe oy'u kupa, ojevo jẽ.^j Ajamã'ẽ Kiristu mojikuwaparà rōmō teãmã paretì. A'e tè oo jane kō reve.⁵ Ajamã'ẽ a'e a'e kō rè Janejare'e omã'ẽ remẽ, naoryi omãjã ee kō. Pe'ĩpe'ĩgà mirà kō rè ory iko. ãmō kō rè naoryi omãjã. Ajawyi itōkō opa 'a tè tekoe'ãma rupi iko kupa. A'e kō ryvy kō mōa'ãrōwã tekoe'ãma rupi okwa kupa remẽ.^k

⁶ A'evo Janejare'e wereko kō janemotekokuwaarà rōmō, ivo tekoua tijakuwa ipi. Tãmō kō itōkō weko aiwerà rè ywesō oja'a iko kupa ipi. A'e kō reruparà mō rōwã ikō tijaiko nẽ, a'e pejẽ. Tijajitupi ywe'e tite e'ã nivoi tekoua rè, a'e pejẽ.^l

⁷ Kee ekoi itōkō karamoe remẽ kupa. Ojarà rã'ãga jimoätãgwerà itōkō oinō imoe'e kupa mijã. Janejare'e ayvu rupi rōwã a'evo ekoi kupa. Jimi'u wasua tesō itōkō oinō owake kupa ipi, imoe'e rã'ãga kupa, ãwisō eminõgwerà kō teipe remẽ. Ojimarai rã'ãga owake imoe'e kupa ipi. Aekwerà rewarà Janejare'e okusiwaokapa karamoe remeve, eruparà kō rōmō tijaiko ywe'e tite e'ã.^m ⁸ ãmō, jimomy'aa nikatui Janejare'e pè ipi. Tãmō kō ãmō wãivĩ rè ojimomy'a remẽ, ijatyray opa ãmẽ kupa. 23.000 rōmō tesō opa kupa. Aja 'arà peve opa kupa. Ajawyi a'e kō vo tijaiko e'ã, a'e pejẽ. Eruparà rōmō tijaiko e'ã ky'y, a'e pejẽ.ⁿ ⁹ Kee e'i ywe'e tite kupa: "Janejare'e janeporijauesa jètã ajamã'ẽ. Nijanemomorijau'ãi sijavy javy jẽ ijavy remẽ", e'i ywe'e tite ojiupe kupa. Waiwererà rupi ekoi jẽ kupa remẽ, Janejare'e moe oinō tosu'u su'u kō. Mōa'ãrōwã oinō moe. A'e rè moe remis'u'ukwerà kō mō opa.^o A'e kō reruparà mō tijaiko e'ã. ¹⁰ A'evo paire aekwery vo mijẽ kupa. Ijavy tè jẽ ywe'e tite Janejare'e pè kupa ipi. Ajawyi wemĩgwai yvapewarà omuu imomaramaoka kō. Opa ãmẽ kupa. Ajawyi tapeã'ã ywe'e tite e'ã apijarerà ipi, a'e pejẽ.^p

¹¹ A'evo 'evo tãmō kō karamoe remẽ ekoi. Ajamã'ẽ janemotekokuwaarà rōmō tè aekwerà okusiwaoka Janejare'e janeupe, a'e kō vo tijaiko ywe'e tite e'ã age'ewarà kō rōmō jane ky'y. Ajawyi apijarerà kō vo rōwã tijaiko ky'y, a'e pejẽ. ¹² Ajawyi kee tapejẽ ywe'e tite e'ã ipi: "Ije ywesō ajimokasi Jesu rekoa rupi aiko. Ajawyi najavy'ãi", tapejẽ tite e'ã peiko ipi. [Kee tapejẽ kōrijõ Janejare'e pè ipi: "Emokasi rejupa, Papa, ivo katu taiko", tapejẽ kōrijõ ijupe ipi.] ¹³ Ajãgai rōvijã janerã'ã janerereko ipi, nivoi tijaiko. ãmō, japota teãmã janeremimota ai rupi jaiko ipi. Ava jẽ rōwã na'evoi ekoi ipi. Pirujẽ a'evo janerã'ãa janerereko ipi. Ajamã'ẽ Janejare'e janemokasioka jẽ janerereko, [janerako'i ee remẽ]. A'e tè

ⁱ 10.3 Jisyry. 16.35   ^j 10.4 Jisyry. 17.6; P.Moirõ. 20.11   ^k 10.5 P.Moirõ. 14.29-30

^l 10.6 P.Moirõ. 11.4   ^m 10.7 Jisyry. 32.6   ⁿ 10.8 P.Moirõ. 25.1-18   ^o 10.9 P.Moirõ. 21.5-6
^p 10.10 P.Moirõ. 16.41-49

okuwa janerereko katua mō janerãã remê. Janemokasioka jê janerereko okasia rupi ipi. Janemoane'e jê janemokasi janerereko ipi, âwisō janerãã mãê tikasi e'ã janeupe ky'y. Kōitokō kee e'ipa: “Ekasia ywesō ikasi pepy'a pè penãã mãê wyi ipi”, e'ipa. Temirovija tè Janejare'e. Ajawyi wayvu rupi katu a'evo janererekotà ipi. Nijanereity'ãi janevote tijaiko janekasia rupigà ipi. A'e pè tijajimokasioka âmê ipi.

“Pe'itypyte rōmō ãjãg kō reve tapeiko e'ã”, e'i mãê^q

¹⁴Ajawyi kee a'e pejë, ejimorypa katu kō. Ijarà rããga jimoãtãgwerà kō wyi tapejireko katu peiko ipi. Tapemoe'e ywe'e tite e'ã ikenê.

¹⁵Petekokuwaway wyi aepo a'e pejë. Pekuwapa eayvukwerà a'evoa rè. Ajawyi pevote tapekuwa eayvukwerà rupi katu peiko remê ikō peiko nê.

¹⁶Jajimoaty jaja'a Jesu mãnõawerà rè mãê rè poromotekokuwatà ky'y. Uvary aisiriri mãê ja'utà remê, “Papa yvapewarà, nekatuay wete”, eutà imoe'e ipi. Âmê ja'utà ojevo jê âmê. A'e si'u remê, kee jaa sikuwapa: “Kiristu owykwerà omosãi janerereko katua rōmō”, ejaa sikuwapa. “A'evo remê pe'itypyte rōmō jaiko eeve”, ejaa sikuwapa. A'evo ve meju si'u remê, kee jaa sikuwapa teve: “Opirà ome'ê janeupewarà mō”, ejaa sikuwapa. “Kiristu revejê jamãnõma”, ejaa tè. “Pe'itypyte Kiristu revejê jaiko”, ejaa teve.^r ¹⁷Âwisō janeatray ipe jane remê, pe'itypyte rōmō jaiko, pe'ite meju si'u ojeeve rewarà mō.

¹⁸Isaeu kō rè tapejipy'amogeta esa, ajawyi. Janejare'e pè wemime'ê ãrã ome'ê mãe kō o'u teve ja'umã'ê ipi. A'evoa rupi ojevo jê Janejare'e revejê ekoi kupa. A'evoa rupi teve pe'itypyte rōmō ekoi kupa, Janejare'e reve.

¹⁹Aepo jaa pekuwapa. Ajawyi poromotekokuwatà ijarà rããga jimoãtãgwerà rewarà rè ky'y. Manyvoa rōmō rōwã teminõgwerà jimoãtãgwerà kō ipi. Ijupewarà mō temime'ëgwerà teve manyvoa rōmō rōwã teve. ²⁰Ajamã'ê a'evo wereko mãe kō Janejare'e pè rōwã ome'ê. ãjãg kō pè tè ome'ê. A'evo sō pereko remê, pe'itypyte mãê rōmō ãjãg reve tè kuwa âmê peiko mijã. Nivoi kuwa a'evo peiko remê mijã. ²¹ãjãg rè rōwã jaja'a jajimoaty remê ipi. Jesu mãnõawerà moetea tè jajimoaty ipi. Uvary si'u remê, a'evoa rupi ojevo jê Jesu revejêwarà kō rōmō jaiko. Ajawyi ãjãg kō pè temime'ëgwerà tape'u e'ã ikenê, a'e pejë. Ivo mãê rōmō rōwã peiko a'evo peiko remê. ²²Kee jaa kuwasi pekuwa mijã. Janerõvijã ywete okãte'ã janere ipi. Ajawyi tijarõarõ ywe'e tite e'ã ipi, a'e pejë.

“Tapejavyoka e'ã nipy'a kasi mãe kō pè”, e'i mãê

²³Maevo kee e'i tite âmõ kō âmê: “Kiristu koty rewarà tè jane. Ajawyi pirujê iteetjê jaiko kuwa”, e'i tite kupa. Aje maevo sō tite aepo jaa.

^q 10.13 Mat. 26.26-30; Mak. 14.22-26; Ruk. 22.14-20   ^r 10.16 Mat. 26.26-28; Mak. 14.22-24; Ruk. 22.19-20; 1Kor. 10.23-25

Ajamā'ē pirujē rōwā manyvo jaiko mā'ē ikatu janeupe. Pirujē rōwā poromokasi ivo tekoua rē ipi.^s 24 Pene kōrijō tē rōwā tapeja'a peiko ipi. Āmō kō py'amokasia rē tapeja'a teve peiko ipi.

25 Ajawyi ja'umā'ē pyya rena pewarā ja'umā'ē pepyytā iwa remē, kee tapejē tite e'ā: "Aā ja'umā'ē maevo Janejare'e rova rupi katua rōwā āmē. Ijarā rā'āga jimoātāgwerā pē temime'ēgwerā tē aā maevo", tapejē e'ā. Tapepyy te'ite. Āmō, tapemii te'ite iwa. Nimanyvoi pejē a'evo peiko remē. 26 A'evoa rē kee ojikusiwapa Janejare'e ayvu rōmō karamoe remeve: "Yvy jarā rōmō teāmā Janerōvijā ywete ekoi. Pirujē vyv pewarā jarā rōmō teāmā ekoi", e'i maekwerā.^t

27 Ajawyi Jesu noerovijari mē kō mō sō peneraa ojimiwa kō pē remē, notekokuwai mā'ē vo 'ejē tapeiko teve ipyri kō āmē. Pekwa te'ite āmē upi. Ivo ve ja'umā'ē omoē jimiwa pē kupa remē, pe'u te'ite teve. Āwīvo remē tē nimanyvo'āi peupe āmē. 28 Ajamā'ē kee e'i sō pejē kupa remē, "Ānī! Ijarā rā'āga pē temime'ēgwerā tē āwī", e'i sō pejē kupa remē, āmē si nape'u'āi āmē ja'umā'ē. Aepo e'i mē kō pē nivoi ja'u remē. Ajawyi tape'u e'ā ovake kō āmē, timanyvo e'ā aepo e'i peupe mē kō pē āmē. Āmē tē napepy'amoaioka kō'āi. 29 Pejē pe'u ipe remē nimanyvoi! Ajamā'ē āmō Jesu koty rewarā kō rewarā mō tē tape'u e'ā, a'e pejē. Āmē tē kee ne'i tite'āi kupa: "Ijarā rā'āga pē temime'ēgwerā nikatu'āi a'u remē. Ta'u jē ajamā'ē!" ne'i tite'āi āmē kupa.

Kee e'i tite kuwa Jesu koty rewarā kō mō: "Eupe nimanyvoi a'u remē. Akuwa āmō kō 'nimanyvoi' ne'i. Ajamā'ē ije a'u jētā. Napotai a'e kō pewarā mō ajireko katu i'ua wyi! 30 'Nekatuay wete', a'epa Janejare'e pē, emime'ēgwerā tē rewarā mō. Manyvo rewarā mō si āmō kō ijayvu ai eupe a'u remē, āwisō Janejare'e amoe'epa ee remē!" e'i tite kuwa.

31 Ajamā'ē, ["Aje nimanyvoi", pejē pirujē ja'umā'ē wa pē remē, ikatu Janejare'e pē tapeiko āmē.] Pejimi'utā remē, pe'u jē āmē. Ivo ve pey'utā remē, pe'u jē. A'evo Janejare'e pemoe'eokatā āmē. Manyvo peiko remē, Janejare'e moe'ea rōmō tapeiko. 32 Ikatu ikō peiko Juteu kō pytery pē nē. Āmō, Juteu rōwā mē kō pytery pē ikō ikatu peiko nē. Āmō, pirujē Jesu koty rewarā kō reve teve ikō ikatu peiko nē. Noity ywe'e tite'āi Jesu rē ojirovijaa penewarā mō āmē kupa. 33 Evo tapeiko ipi. Ije apota jane kō py'amokasi ipi. Ere rōwā aja'a ipi. "Manyvo ywesō ikatu ijupe kō?" a'e eupe ipi. Apota Kiristu remireko katuarā kō rōmō toiko. Ajawyi aepo a'e ijupewarā kō mō ipi.

11 1 Āwitō Kiristu reruparā mō aiko ipi, āwīvo ve tapeiko, evo jē, a'e pejē.^u

"Tijamojaiwe e'ā Janerōvijā ywete", e'i mā'ē

2 Aje napenearai ewyi ipi. Eayvu wyi teve napenearai ipi. Pirujē poromotekokuwa ee maekwerā rupi katu peiko ipi. Ajawyi eroryvay

^s 10.23 1Kor. 6.12   ^t 10.26 Jġg. 24.1   ^u 11.1 1Kor. 4.16; Prp. 3.17

pene aiko ipi. ³Ajawyi kee jaa rè poromotekokuwa sa'u jètà aiko. Erekwapa mǎě werekwarà rōvijǎ rōmō tē ipi. A'evo ve Kiristu pirujē Janerōvijǎ rōmō tē ekoi. Ivo ve, Janejare'e Kiristu rōvijǎ rōmō teve ekoi. ⁴Ajawyi pejimoaty Janejare'e pē peporegeta remē, ikatu kwaima'ekwerà tojeākāōvǎ e'ǎ iko.^v Nivoi kwaima'e ojeākāōvǎ oporegeta Janejare'e pē pepytery pē iko remē ipi. Janejare'e ayvu omojenu remē teve. A'evo remē Kiristu tē omojaiwe kuwa āmē kupa. ⁵Ivo ve nivoi wāivī nojeākāōvǎi pejimoatya pē Janejare'e pē oporegeta iko remē. Āmō, Janejare'e ayvu omojenutà iko remē. A'evo sō ekoi remē, “Emēnà wry kytywarà rōwǎ ije”, ejaa kuwa mijǎ. Omosioka kuwa omēnà ereko āmē mijǎ. Wāivī nojeākāōvǎi mǎě a'evo ve jamoapituku tojimosioka mǎě.^w ⁶Āmē wāivī mō nopotai sō ojeākāōvǎ remē, “Neapira jēsī eeta ajawyi!” tapejē ijupe tojimosioka āmē ky'y.^x Ajawyi, wāivǐgwerà tojeākāōvǎ kōrijō pejimoatya pē iko ipi, a'e pejē. ⁷Ajamǎě kwaima'ekwerà tojeākāōvǎ e'ǎ, a'e pejē. Janejare'e kwaima'e oinō remē, okoty rewarà rōmō tē oinō. Wāivǐgwerà āmē kwaima'e koty rewarà rōmō tē oinō.^y ⁸Janejare'e janereinō ypy remē itōkō wāivī pēgwerà rōwǎ kwaima'e rōmō oinō. Kwaima'e pēgwerà tē itōkō oinō wāivī rōmō. ⁹Wāivī pewarà mō rōwǎ Janejare'e kwaima'e oinō. Kwaima'e pewarà mō tē wāivī oinō.^z ¹⁰Ajawyi pejimoaty Janejare'e rè peja'a remē, wāivī kō toeru wākāōvǎa ereko ipi, a'e pejē. Janejare'e remǐgwai yvapewarà kō rewarà mō ta'evo ekoi kupa. A'e kō rovake ojikuwatà omēnà wry kytywarà rōmō iko kupa.

¹¹Janerōvijǎ ywete koty rewarà tē jane. Ajawyi wāivǐgwerà ovote noiko'ǎi kuwa kwaima'ekwerà e'ǎte. A'evo ve kwaima'ekwerà noiko'ǎi kuwa ve wāivǐgwerà e'ǎte. ¹²Āwitō jane ypy remē, Janejare'e kwaima'e ypy oinō mǎě pe wyi wāivī oinō. A'evo ve, kwaima'ekwerà, wāivǐgwerà pupe wyi oē imemyry rōmō ipi. Pirujē jane kō Janejare'e wyi tē oē. Ajawyi aepo a'e pejē.

¹³Pemǎě. Kee rōwǎ pōkō. Pejimoatya pē peporegeta Janejare'e pē remē, ni'eī wāivī nojeākāōvǎi remē. Ō'ō rōwǎ pōkō? pejē pekuwa āmē. ¹⁴Āmō, kee a'e pejē. Ekoa tē rōwǎ kwaima'e ijapira voko mǎě. Wāivī tē ijapira voko ipi. Ajawyi kwaima'e ijapira voko remē, wāivī rè tē ojisu'u kuwa peupe āmē iko. A'evo remē ojimosioka kuwa iko āmē.^a ¹⁵Wāivī āmē

^v 11.4 Juteu kō rōwǎ Korítu wǎnà kō. Kereku kō tē. Ovo rupi teve ekoi Juteu kō wyi kupa. Korítu wǎnà kō kee ekoi ipi. Wāivī imēma remē, awyje ojeākāōvǎ iko ipi. Omēnà wry kytywarà jikuwaparà rōmō a'evo ekoi ipi. Kwaima'e kō āmē nojeākāōvǎi iko ipi. Ojeākāōvǎ sō kupa remē, “Jowry kytywarà tē ije”, ejaa kuwa ijupe kō. Ajawyi aepo Pauru e'i.

^w 11.5 Korítu wǎnà kō omoapituku wāivī nivoi mǎě tojimosioka iko ipi. Ajawyi aepo e'i.

^x 11.6 Korítu wǎnà wāivī kō nojiapiraetai ipi. Kwaima'e kō āmē ojiapiraeta ipi. Nijapira vokoi ikwaima'e'y kō iko ipi. Ajawyi aepo e'i. ^y 11.7 Jinō. 1.26-27 ^z 11.9 Jinō. 2.18-23

^a 11.14 Korítu wǎnà kō ikwaima'e'y kō ojiapiraeta iko ipi. Ijupe kō nivoi kwaima'e ijapira voko mǎě. Ajawyi aepo Pauru e'i.

ekoa teāmã a'evo ekoi. Ijapira voko teāmã wãivĩ iko ipi. Ikatuay a'evoa ijupe. Ijapira voko ijãkãõvã mã'ẽ vo ijupe. ¹⁶ Ajawyi pejimoaty pè wãivĩ nojeãkãõvã sô oporegeta Janejare'e pè iko remẽ, nivo'ãi ãmẽ. Na'evoi teãmã Jesu koty rewarà kô rômõ jaiko ipi.

“Janejare'e morya rômõ tapeiko pejimoaty remẽ”, e'i mã'ẽ
(*Mateusi 26.26-29; Maku 14.22-25; Rukasi 22.14-20*)

¹⁷ Eretãrãgwerà kô, kee jaa penewarà aenu. Janejare'e pè pejimoaty remẽ, jimorya rômõ rōwã sô peiko! A'evo peiko remẽ, napejipy'amokasi ojee peiko ipi. Manyvoa rã rômõ rōwã pejimoaty ãmẽ, a'e pejẽ! ¹⁸ Kee jaa ojenu ije penewarà: “Korītu wãnà kô ojimoe'y e'yi ojiwiyi iko ky'y”, ejaa ojenu ije. “Nojesa tari iko kupa”, ejaa ojenu ije. Aje, mape remẽ a'evo peiko ipi. ¹⁹ Aje, ikatu pejimoe'yi peiko remẽ. ãmẽ tẽ penewarà ojikuwatà, ava põ ivo katu ekoi mã'ẽ, ãmõ, ava põ nivoi ekoi mã'ẽ.

²⁰ Ajamã'ẽ pejimoaty Janejare'e rè pekupa remẽ, pejimoaty te'ite peiko ipi. Janerõvijã ywete rekoa rè rōwã peja'a peiko ipi. Janerõvijã ywete mãnõawerã rè rōwã peja'a peiko ipi. Peja'a maevo sô tite tẽ ee peiko ipi. [Pejimi'ua rè ywesõ tẽ pejimoaty peiko ipi! Manyvo wetesi a'evo peiko?] ²¹ Kee peiko ywe'e tite ipi mã'ẽ ojenu ije. Jimiwa pè pejimoaty peiko remẽ, waite ite penemi'õ rã peeru iwa ipi. Ojeeve rōwã pejimi'u peiko ipi. Ajawyi ãmõgwerã ijamyay iko. ãmõgwerã oka'u tẽ tesõ iko. Aje rōwã sipõ a'evo peiko? ²² ãwĩvo pejẽ pejimoaty remẽ, nivoi peiko ipi. Uve ipe penetã. Penetã wryy pe wyive pejimi'u amãtejẽ kuwa pejo ipi. ãmõ, uvary pe'u amãtejẽ kuwa pejo ipi. A'evo peiko remẽ, pejirõarõ tẽ Janejare'e koty rewarà kô rômõ peiko ipi. ãmõ, nuvei emi'õ rã mãe kô pemosioka teve ereko ipi. “Pauru tijanemoe'e”, pejẽ ywe'e tite sipõ eupe peiko? ãni! Noporomoe'e'ãi aiko ky'y.

²³ Janerõvijã ywete omojenu eupe mã'ẽ rè tẽ itõkõ poromotekokuwa. Imãnõawerã rè jaja'a mã'ẽ rewarà rè poromotekokuwa. Kee a'epa itõkõ pejẽ: Janerõvijã Jesu a'ey pya Jutasi ome'ëtã ãpã kô po pè remẽ itõkõ, Jesu ojimoaty wemimo'ekwerã kô reve upa. ãmẽ itõkõ kee Jesu wereko. Meju opyy. ²⁴ Omoete rã'ĩ itõkõ Janejare'e ee. Aja paire itõkõ meju openo peno imosãi erokwa. Kee e'i ãmẽ ijupe kô: “Aã pepyy iwa. Epirã ra'upa tẽ aã meju ame'ẽ tape'u, e'i. Amãnõtã peupewarã mō ky'y. Agyvoa rupi emãnõawerã rè peja'atã”, e'i itõkõ ijupe kô. ²⁵ ãwĩvo ve ojimi'upa kupa paire itõkõ, Jesu kaneku opyy, uvary aisiriri katu mã'ẽ rena. Kee e'i ijupe kô: “Aã pe'u. Kee jaa tẽ agyvo. Aã rupi ojikuwatã Janejare'e rè jajimorya. Amãnõ remẽ eruwykwerã oëtã opepeitã peaiwererã repykarã mō. Emãnõa rupi Janejare'e ayvu pyaukwerã aje ywete mã'ẽ ojiãparõtã penerekoarã rômõ”, e'i. “Ajawyi aã pe'u remẽ, emãnõawerã rè peja'atã ãmẽ ipi. Awyje jẽ emãnõawerã rè tapeja'a peiko, ajaate avãe tarã mijẽ pepyri”, e'i Jesu.^b

^b 11.25 Jisyry. 24.6-8; Jer. 31.31-34

²⁶Ajawyi kee jaa rē tapeja'a ipi. Āwīvo peiko remē, Janerōvijā ywete mǎnōawerà rē peja'a imojikuwa ipi, ajaate ovāe tarà mijē. Ajawyi a'evo jaiko ipi.

²⁷Ajawyi pejimoaty Janerōvijā ywete rē remē, uvary meju reve pe'u remē, ikatu kōrijō tapeiko, aje tapejipy'amogeta imǎnōawerà rē peiko. Nāwīvoi sō peiko remē, nivoi ywe'e titetā pejē āmē peiko. Janerōvijā ywete mǎnōawerà perōarō ywe'e titetā āmē. ²⁸Ajawyi kee tapeiko. Janerōvijā ywete rē meju uvary reve pe'utā remē upi upi tapejipy'amogeta rā'ī peiko. "Eaiwererā mō pōkō nainō gatui epy'a pē?" tapejē rā'ī peiko. [Āmē oiko jē sikaepo peaiwererā mō remē, pemome'u rā'ī Janejare'e pē tapepy'aky'a'o āmē. A'evo paire tē Janerōvijā ywete mǎnōawerà rē tapeja'a peiko ky'y.] ²⁹Nivoi peja'a rā'āgagā peiko ee remē. A'evo remē perōarō ywe'e titetā peiko āmē. "Manyvoa rā rōmō rōwā Jesu mǎnōawerā", pejē ywe'e titetā a'evo peiko rōmō. ³⁰Āwīvo peiko ywe'e tite rewarā mō, uve mōa'ārōwā nipikasi mēe kō pepytery pē iko. Āmōgwerā itekorā iko. Āmōgwerā okājāma. ³¹Ajamā'ē jajipy'amogeta rā'ī jaiko remē, nijajavy'ai Jesu mǎnōawerà rē jaja'a mā'ē rē ipi. Janejare'e nijanemago'ai owyi āmē. ³²Janemosā'āga mā'ē teāmā Janejare'e. A'e tē janemomori'jau rā'ī amātejē janemoteea rōmō āmē. Nijanemoisyry'ai āmē, noerovijarive mēe kō omoe'yi imoisyry owyi remē.

³³Ajawyi kee a'e pejē. Pejimoatytā Jesu mǎnōawerà rē peja'a remē, āmō kō vāea ikō tapeārō rā'ī ipi nē. Ojevo jē tapeiko, a'e pejē. ³⁴Ava mō ijamyay sikaepo remē, wetā mē tojimi'u amātejē rā'ī āmē. Āwīvo remē tē napejavy'ai pejimoaty remē. Āmē tē Janejare'e napenemavo'ai peneity oo āmē.

A'e a'e kō rē noporomo'epaive aiko. Kāramō aa pepytery pē avāe remē tē poromotekokuwa jētā aiko ky'y.

Janejare'e 'Āg remikuwaoka kō rewarā

(Romā 12.6-8)

12 ¹Age'e Janejare'e 'Āg remime'ē kō rē poromotekokuwatā, tapekuwa ky'y, erētārāgwerā kō. ²Kiristu rē napejirovijaive remē itōkō pejarā rā'āga jimoātāgwerā pemoe'e ipi mijā. Noporegetai mā'ēgā pemoe'e ipi mijā, penōvijā rā'āga rōmō. ³[Ajamā'ē age'e remē, āmō rupi tē peiko ky'y. Janejare'e 'Āg rupi tē peiko ky'y. Ajawyi a'e rē poromotekokuwatā ky'y.] Kee a'e pejē. Janejare'e 'Āg kasia rupi tē simoe'e Jesu ipi. Ajawyi ava mō sō omojaiwe Jesu remē, jakuwa Janejare'e 'Āg rupi rōwā aepo e'i. Āwīvo ve ava mō, "Erōvijā ywete tē Jesu", e'i remē, Janejare'e 'Āg rupi tē aepo e'i āmē. Upi noikoi remē, aepo ne'i'ai kuwa mijā.

⁴Janeremikuwa kō iteetejē Janejare'e 'Āg omosāi janeupe erokwa. Ajamā'ē pe'ite ipe i'Āg ajamā'ē. ⁵Ivo ve iteetejē janeposikoa Janerōvijā

ywete ome'ē jane erokwa. Ajamā'ē Janerōvijā ywete pe'ite. ⁶ Āwisō janeposikoa iteetejē janeupe, Janejare'e 'Āg kasia rupi tē a'evo janerereko, janejāvijō jē.

⁷ Janejare'e 'Āg janeremikuwa ome'ē janeupe, janejāvijō jē ipi. Ajamā'ē kee taoty e'ā emime'ēgwerà pè: “Eupewarà mō eremikuwa” taoty e'ā. “Janeupewarà mō” taoty ijupe. Emime'ēgwerà rupi jajimokasi ojee jaiko ipi. ⁸ Kee Janejare'e 'Āg janeremikuwa kō omosāi erokwa. Āmōgwerà otekokuwavy Janejare'e 'Āg tekokuwaa rupi ekoi ipi. Āmōgwerà e'i katuay Janejare'e ayvu rē poromotekokuwaarà rōmō iko ipi. I'Āg kasia rupi teve a'evo ekoi ipi. ⁹ Āmōgwerà e'i katu poromokasi, āwisō tojirovija ywete Janejare'e rē iko kupa ipi. Āmōgwerà, okuwa poromokatu Janejare'e 'Āg kasia rupi ipi. A'evo pe'ite ipe Janejare'e 'Āg. Ajamā'ē a'e tē iteetejē janeremikuwa kō omosāi janeupe erokwa. ¹⁰ Āmōgwerà mārānā jikuwa e'āte oinō Janejare'e 'Āg kasia rupi iko ipi. Āmō, ijayvu mojenuarà rōmō teāmā ekoi ipi. Āmō, temikuwa mosā'āga kuwaparà rōmō ekoi ipi. A'evo mae kō okuwa Janejare'e 'Āg remikuwaoka e'e tē. Āmō, emikuwaoka rā'āga tē okuwa teve. Āmōgwerà, āmō kō ayvu nojimo'ei ee mā'ē rupi oporegeta ipi. Āmōgwerà, āmō ayvu nojimo'ei ee mā'ē mojenua kuwaparà rōmō teve ekoi ipi. Wāisō iteetejē a'evo ekoi Janejare'e 'Āg kasia rupi kupa ipi. ¹¹ A'evo pe'ite Janejare'e 'Āg. Ajamā'ē iteetejē janeremikuwa kō omosāi janeupe erokwa ipi. Wemimotarà rupi tē omosāi janeremikuwa erokwa ipi.^c

Janepirā rē tē poromosā'āga remēwarà

¹² Ojevo jē Janejare'e janemojimo'ypa Kiristu rē. Ajawyī pe'īpypte rōmō jaiko ky'y, āwisō janeaty ipe remē. Āwisō iteetejē janereinō remē.^d ¹³ Iteetejē jane Jesu koty rewarà kō rōmō jaiko. Juteu kō. Juteu rōwā mae kō teve. Temīgwai ai kō. Āmō, temīgwai rōwā mae kō. Wāi wāisō jaiko. Ajamā'ē janemojāmōrī kupa remē, Janejare'e 'Āg pe'īpypte rōmō janereinō, Jesu koty rewarà kō rōmō. Jajirovija Kiristu rē remē, o'Āg ome'ē pirujē janepy'a kō pupe toiko, okoty rewarà kō py'a pupe. Kiristu pirā vo jaiko, pe'īpypte rōmō āmē ky'y. Ipirā rewarà kō vo jaiko, janejāvijō jē.

¹⁴ Epirā rē tē poromosā'āgatā tapekuwa sa'u. Pe'ite ipe epirā oinō Janejare'e mijā. Ajamā'ē epirā rewarà kō iteetejē oinō. [Epy. Epo. Erea. Enami. Wāi wāisō oinō imoaty epirā rōmō.] ¹⁵ Ajawyī epy kee ne'i kuwa'āi ije: “Nepo rōwā ije. Ajawyī waitewarà tē ije”, ne'i kuwa'āi ije mijā. Aepo e'i epe remē, ajamā'ē epirā rewarà teāmā epy. ¹⁶ Ivo ve enami, kee ne'i kuwa'āive ije: “Nerea rōwā ije. Ajawyī waitewarà tē ije”, ne'i'āi kuwa mijā. “Nepirā rewarà rōwā ije”, e'i epe remē, ajamā'ē epirā rewarà rōmō teāmā

^c 12.11 Rom. 12.6-8 ^d 12.12 Rom. 12.4-5

Janejare'e oinō ere. ¹⁷Erea rōmō kōrijō tē sō epirā remē, manyvo nareko kuwa'āi āmē enu āmē! Ivo ve enami rōmō kōrijō tē sō remē, manyvo nareko kuwa'āi teve etō āmē! ¹⁸Āwīvo Janejare'e janereinō. Iteetejē janepirā rewarā wemikuwa rupi tē oinō imoaty janepirā rōmō tojinō. ¹⁹Nuvei sō janepirā rewarā kō iteetejē remē, nuve'āi kuwa āmē janepirā mijā! ²⁰Āwīvo iteetejē ipe ee remē, ajamā'ē pe'ite janepirā.

²¹Nojirōarō'āi kuwa Janejare'e reminōgwerā kō janepirā rē. Ajawyi janerea kee ne'i'āi kuwa janepo pē: “Manyvoa rā rōmō rōwā ene”, ne'i'āi kuwa janepo pē. Āmō, janeākāg aepe ne'i kuwa'āive janepy pē. Janejare'e reminōgwerā kō pirujē tē janepirā rewarā kō. ²²Ajawyi janepirā rewarā mō sō nikatu ywe'ei pe'i remē, jakāte'ā jē ee. Nijaeta kuwa'āi ity. Jajimomorijau kuwa āmē ee mijā, janevote. Pirujē janepirā rewarā ikatu tē janeupe iko. ²³⁻²⁴Uve janepirā rewarā jamojisaoka mā'ē. Āmō, nijamojisaokai mā'ē. A'e jamojisaoka sō remē, jajimosioka kuwa āmē mijā. Janōsī 'ejē imojisaoka āmē. Ajamā'ē jakāte'ā jē ee. “Manyvoa rā rōmō rōwā”, nija'ei nijamojisaokai mā'ē pē ipi. A'evo Janejare'e janepirā oinō teāmā. [Āwīvo ve Janejare'e Jesu koty rewarā mō pē, “Manyvoa rā rōmō rōwā ene”, taoty e'ā. Pirujē rē Janejare'e okāte'ā.] ²⁵Āwitō janepirā rewarā kō nojipe'a'āi kuwa waitewarā rōmō. Pe'itypytepa ekoi. Ajawyi ojeeve oposiko kupa ipi. Āwīvo ve tijajimoe'yi e'ā Jesu koty rewarā kō rōmō jaiko. Tijajiau kōrijō ojevo jē jaiko ipi.

²⁶Āmō, kee a'e pejē. Pe'ite janepirā. Ajawyi jajipyso remē, ay jane pirujē janepirā rupi ipi. Pe'itypyte janepirā. Ajawyi a'evo janepirā. Āwīvo ve jaiko Jesu koty rewarā kō rōmō ipi. Pe'i ojimomorijau remē, pirujē jajimomorijau tary ve jaiko, ivo ve. Ava mō sō ijāgyoay remē, janeāgyoay āmē eeve jaiko. Ava mō sō oryvay remē, pirujē ve janeroryvaytā āmē jaiko, ivo ve.

²⁷Pirujē jane Kiristu pirā vo jaiko, āwisō iteetejē jaiko remē. Pe'itypyte rōmō jaiko. ²⁸Ajawyi tē Janejare'e janeremikuwa kō omosāi janeupe ipi. Āmōgwerā, wemimonokwerā kō rōmō oinō. Āmōgwerā, wayvu mojenuarā rōmō oinō. Āmōgwerā, poromotekokuwaarā rōmō oinō. Āmōgwerā, mārānā jikuwa e'ā reinōgarā rōmō oinō. Āmō, poromokatuarā rōmō oinō. Āmō, poropātavōarā rōmō oinō. Āmō, Jesu koty rewarā kō rōvijā rōmō oinō. Āmō, ayvu nojimo'ei ee mēe kō kuwaparā rōmō oinō. Wāisō iteetejē Janejare'e oinō erokwa.^e ²⁹Ajawyi tē wemimono kō rōmō kōrijō rōwā janereinō. Iteetejē janereinō. Wayvu mojenuarā rōmō teve janereinō. Āmō, poromotekokuwaarā rōmō teve janereinō. Āmō, mārānā jikuwa e'ā wereko mā'ē rōmō teve janereinō. ³⁰Āmō, poromokatuarā kō rōmō janereinō teve. Āmō, ayvu nojimo'ei ee mēe kō kuwaparā rōmō janereinō teve. Āmō, ayvu rē nojimo'ei ee mēe kō wenu mā'ē rōmō

^e 12.28 Eps. 4.11

janereinō teve. Āwīvo Janejare'e iteetejē janeremikuwa kō omosāi jane erokwa, janejāvijō jē. ³¹ Ajawyi tisipota Janejare'e Āg remime'ē ikatuay mā'ē sipyy.

Ajamā'ē itee mā'ē rē tē poromotekokuwatā age'e ky'y. Poroauvaya rē poromotekokuwatā ky'y. A'e ywesō ikatuay wete jane.

“Poroauvay jaiko mā'ē ywesō ikatuay janeupe”, e'i mā'ē

13 ¹ Ije kee ipe kuwa aiko mijā:
Pirujē vvy vvy wānā kō ayvu rupi aporegeta ipe kuwa mijā. Janejare'e remīgwai kō vyapewarā ayvu rupi teve ipe kuwa aporegeta mijā. Ajamā'ē noporoauī sō aiko remē, manyvo rōmō rōwā aporegeta kuwa mijā.^f Aje'ē je'ē maevo sō tite kuwa aporegeta, noporoauī sō aiko remē.

² Āmō, Janejare'e ayvu rupi teipe kuwa eremikuwa rupi ijayvu amojenu āmō kō pē aiko mijā. Ma'e remē pirujē iteetejē otekokuwa mā'ē rōmō teipe kuwa ije mijā. Āmō, Janejare'e ayvu waypete mā'ē kuwaparā rōmō teve ipe aiko kuwa mijā. Āmō, Janejare'e rē ajirovijaa rupi vytyry kō amoisry mā'ē rōmō teipe kuwa aiko mijā. Āwīvo wīvo ipe aiko remē, “aje ywete” ne'i'āi kuwa Janejare'e erekoa rē omājā, noporoauī sō aiko remē.^g ³ Āmō, pirujē emae kō amosāi kuwa ipe iporijau ee mae kō pē erokwa mijā. Āmō, nivoi mae kō ejukatā sō Jesu koty rewarā rōmō aiko rewarā mō remē, kee a'e ipe kuwa mijā: “Nimanyvoi ejuka erapy kupa remē”, a'e ipe kuwa. Ajamā'ē noporoauī sō aiko remē, “aje ywete” ne'i'āi Janejare'e eupe āmē.

⁴ Kee teāmā jaiko, poroauvay jaiko remē ipi:

Nijajikōtevē'āi jane kō rē jaiko ipi. Ikatusa rupi kōrijō teāmā jareko kō ipi. Āmō, nijajimōarōi teve ijupe kō jaiko ipi. Nijajimoe'ei teve ovake kō jaiko ipi. “Ije ywesō ekatuay āmō kō wyi”, nija'ei erōarō kō ipi.

⁵ Aje poroauvay jaiko remē, nijaaka kōi imosioka kō ipi. Āmō, janeremimotarā rē ywesō rōwā jaja'a jaiko ipi. Āmō, nijajimōarō tuvei jaiko ipi. Āmō, nijaja'a pukui janemoaiwea rē jaiko ipi, jajiauvay jaiko remē.

⁶ Aje poroauvay jaiko remē, nijaneroryi nivoi mā'ē rē jamājā ipi. Ivo mā'ē rē teāmā janerory jamājā ipi.

⁷ Āmō, kee jaiko aje ywete poroauvay jaiko remē ipi. Nijajityi jaiko ipi, waypete ipe tekoua remē. Janemomorijau ipe kupa remē, Janejare'e rē jajimokasi jē jaiko ipi. “Aje, Janejare'e erereko katutā”, ja'e jē kōrijō āmē jaiko ipi. Jajimokasi jē ee imoa'u jē jaiko ipi. Nijajikōtevē'āi imoa'u jaiko. Manyvo jaiko remē upi upi, a'evō jaiko poroauvay jaiko remē ipi.

⁸ Jajiau karuaru jaiko ipi. Awyje pewarā tē poroauvaya. Na'evoi āmē Janejare'e ayvu omojikuwaoka janeupe tijamome'u mā'ē. Age'ewarā tē

^f 13.1 Mak. 12.31-32; 1Juw. 4.7-21   ^g 13.2 Mat. 17.20; 21.21; Mak. 11.23

a'e. Āwīvo ve ayvu nijajimo'e'i ee mǎ'ē rupi moregetaa. Age'ewarà teve a'e. Āmō, janetekokuwaa Janejare'e omojikuwaoka janeupe mǎ'ē. Age'ewarà teve a'e. A'e a'e kō okwapatà ajaire. Jiavuya sōsi awyje pewarà tè ãmē. ⁹Age'e remē nisikuwapai ipi. Janejare'e nomojikuwaokai pirujē wemikuwa janeupe ipi. Ajawyi omojikuwaoka janeupe mǎ'ē kōrijō tè jamome'u ipi.

¹⁰Ajamǎ'ē Janejare'e reve jaiko ky'y remē, ãmē sōsi a'evoa ke'iatu tè mǎ'ē ãmē opatà.

¹¹Kee a'e pejē. Eja'yri remē, ja'yry ayvu vo 'ejē eayvu mijā. Ja'yry jipy'amogetaa vo 'ejē teve ajipy'amogeta ipi mijā. Ajamǎ'ē ajimovijapa ky'y. Ajawyi najimoja'y'i aporegeta aiko ky'y. Āwīvo ve Janejare'e reve jaiko ky'y remē, jajimovijapa mǎ'ē vo jaikotà ky'y.

¹²Nijakuwa ywe'e'i Janejare'e, nomǎ'ētyive ee rewarà mō. Āwitō warua jukwerà rupi jamǎ'ē janerova rè remē, nojisa katui mǎ'ēō janerova rè ipi. Āwīvo 'ejē jamǎ'ē Janejare'e rè age'e remē jaiko. Kāramō sōsi Janejare'e rova rè ywete jamǎ'ētà ky'y. Sikuwa katutà Janejare'e ãmē ky'y. Āwitō age'e remē Janejare'e janekuwa katu, a'evō tary ve sikuwatà ãmē.

¹³Age'e remē jajirovija jē Janejare'e rè jaiko. Ivāea simoa'u jē jaiko. Poroavay jē jaiko. Ikatuay a'evō jaiko remē. Ajamǎ'ē poroavay jaiko mǎ'ē ywesō ikatuay wete janeupe.

Janejare'e 'Āg remimojikuwaoka rewarà mijē

14 ¹Ajawyi kee a'e pejē. Poroavaya rupi ywesō tapeiko. A'evoa ywesō ikatuay janeupe. Āmō, tapepota katu Janejare'e 'Āg remimojikuwaokakwerà. [A'e rupi Jesu koty rewarà kō pemokasiokatà ipi.] Ajamǎ'ē tapepota katu Janejare'e ayvu rè poromotekokuwaa rōmō peiko. Āmō, imojenuarà rōmō peikoa tapepota katu. ²Ava mō, ayvu nojimo'e'i ee mǎ'ē rupi oporegeta Janejare'e 'Āg kasia rupi remē, a'e jane kō pè rōwā oporegeta. Janejare'e pè tè oporegeta upa. A'e ayvu nijaenui mǎ'ē rè, ivo teipe Janejare'e 'Āg kasia rupi oporegeta. Ajamǎ'ē ojapyaka ee mǎe kō nokuwai manyvo jaa tè oporegeta mijā. ³Ajamǎ'ē Janejare'e ayvu mojenuarà oterē jē oporegeta jane kō pè remē, pirujē sienu katu. Ajawyi jajimokasità Jesu rè jajirovija rōmō jaiko. Āmō, jajipy'amokasità ijayvu rupi tijaiko jē teve. Āmō, janepātavō janeāgyo momia rè ipi, tijaeroryvay kōrijō jaiko ãmē. ⁴Nāwīvoi ava mō ayvu nijaenui mǎ'ē rupi oporegeta janereminu rōmō remē. Oupe kōrijō tè e'i ojimokasi ipi. Ajamǎ'ē nomokasi noenui ijayvu mǎe kō ipi. Ajamǎ'ē ava mō jaenu mǎ'ē rupi tè omojenu Janejare'e ayvu remē, Jesu koty rewarà kō ojimokasità enu ãmē. Pirujē ojimokasità enu ãmē kupa.

⁵Eupe ãmē ikatu peporegeta ayvu nijaenui mǎ'ē rupi Janejare'e 'Āg remimojikuwa rupi. Ajamǎ'ē Janejare'e ayvu pemojenu remē ywesō ikatu kuwa eupe mijā. A'evoa rupi ywesō pemokasi kuwa ãmō jane kō

ipi. Wenu remē tē kuwa ojimokasi kupa. Ajawyi ava mō sō ayvu nijaenui mā'ē rupi oporegeta remē, ava mō tomome'u ajaire manyvo jaa tē aepo e'i mā'ē. Āmē tē pirujē wentū ojimokasi āmē kupa ky'y.

⁶ [Kee aikotā, aa peneve aiko remē. Āmō wānā kō ayvu rupi rōwā aporegetatā pejē ipi. Peayvu rupi tē aporegetatā ipi.] Āmō wānā kō ayvu rupi sō aporegeta remē, napejimokasi'āi kuwa, napeenu'āi kuwa eayvu rewarā mō. Ajamā'ē aa penesa remē, aje apota poromokasi penereko. Ajawyi Janejare'e omojikuwaoka eupe mā'ē amome'utā pejē. Āmō, eremikuwa ve amome'utā pejē. Āmō, Janejare'e ayvu rē poromotekokuwatā aiko. Āmō, Janejare'e emotekokuwaa, a'e rē poromotekokuwatā aiko āmē. Āmē tē pejimokasitā eayvu renu peiko.

⁷ Jimi'a je'ēa rē tē poromosā'āgatā pemotekokuwaa rōmō. Ava mō sō ne'i katui epe remē, nijaenu'āi kuwa āmē jaiko. E'i katuay remē, a'e sōsi ojenutā katu janeupe āmē ky'y. ⁸ Kee mā'ē vo teve. Sota mō jimi'a puku jarā ikuwaa rē rōwā oopy remē, nojikuwa'āi sota kō pē ojapyaka ipe ee kupa remē. Ajawyi noerovija'āi opō'ā uu ikoty kupa. Oraparā kō noeky ekyi'āi teve kuwa eru āmē kupa. Nojenu katui jimi'a puku je'ēa ijupe kō, ajawyi. ⁹ Āwīvo ve ayvu nijaenui mā'ē rupi kōrijō tē peporegeta remē, peayvu noenu'āi kupa. “Manyvo'i pō?” e'i titetā āmē kupa, oterē jē napemotekokuwa kōi rewarā mō. Āwīvo sō peporegeta remē, okājāma kōrijōtā peayvukwerā āmē. ¹⁰ Aje janeayvu kō iteetejē. Mōa'ārōwā janeayvu kō. Ojevo jē rōwā janeayvu kō ipi. Ajamā'ē enuparā pē ayvu ojenu katu ipi. ¹¹ Ava mō ayvu nijaenui remē, oje'ē mā'ē vo 'ejē jaenu ipi. Āwīvo ve aporegeta ipe noenui māe kō pē remē, oje'ē mā'ē vo 'ejētā eayvu ijupe kō āmē. ¹² Ajare Janejare'e 'Āg remimojikuwa rā ywesō pepota remē, “Jesu koty rewarā kō mokasiarā kō ywesō apota aiko”, tapejē. A'evoa rupi ywesō otekokuwavaytā Jesu rekoa rē kupa ky'y.

¹³ Ajawyi kee a'e ayvu nijaenui mā'ē rupi oporegeta mā'ē kuwaparā kō pē. Tapeporegeta rā'ī Janejare'e pē peayvu tomojikuwaoka ava mō pē, tomome'u manyvo jaa tē aepo pejē mā'ē, a'e pejē. A'evo remē tē Jesu koty rewarā kō okuwatā manyvo jaa tē aepo ere mā'ē. Ojimokasitā āmē enu kupa ipi. ¹⁴ Ayvu nijaenui mā'ē rupi sō aporegeta Janejare'e pē remē, etekokuwaa rupi rōwā aporegetatā ijupe. E'āg tē oporegetatā ijupe, Janejare'e 'Āg remimojikuwa rupi. Ajamā'ē nakuwa'āi manyvo jaa tē a'e mā'ē a'evo aiko remē. Ajawyi, “Manyvo jaa pō?” a'e kōrijō kuwa aiko āmē. ¹⁵ Ajawyi kee a'etā pejē. E'āg rupi tē aporegetatā Janejare'e pē aiko. Etekokuwaa rupi teve aporegetatā ijupe aiko. Āmō, ajīgatā ijupe etekokuwaa rupi aiko. E'āg rupi teve ajīgatā ijupe aiko.

¹⁶ Āwīvo ve pejimoatyā pē, pe'āg rupi kōrijō tē peporegeta Janejare'e pē imoe'e remē, pepyriwarā kō nokuwa'āi manyvo rewarā mō pemoe'e peiko. Noenu'āi peayvu kupa āmē. Ajawyi “aje” ne'i'āi kuwa kupa. ¹⁷ Aje ipetā ivo peporegeta Janejare'e pē pe'āg rupi. Ajamā'ē pepyriwarā kō

nojimokasi'ái peayvu rupi iko ipi, noenui manyvo jaa tè kupa remẽ. ¹⁸Ije ywesõ ayvu najimo'ei ee mãẽ rupi aporegeta Janejare'e 'Ág kasia rupi pewyi ipi. A'evoa rè eroryvay Janejare'e rè aiko ipi. ¹⁹Ajamã'ẽ Jesu koty rewarà kō jimoatya pè aiko remẽ, ayvu nijaenui mãẽ rupi napotai aporegeta ipi. Aporegeta puku ipe kuwa mijã. Ajamã'ẽ aporegeta remẽ, noenu'ái 'ete kupa. Ajamã'ẽ ayvu jaenu mãẽ rupi aporegeta remẽ tè kuwa wenutã eayvu kupa âmẽ, aporegeta ke'iatu teipe remẽ. Ajawyi a'evoa ywesõ apota aiko.

²⁰Tapetekokuwaway ikō eayvu rè nẽ. Ja'yrrerã notekokuwai mã'ẽ vo 'ejẽ tapeiko e'ã. Nivoi tekoua wyi tapejireko katu peiko. Ajamã'ẽ tapetekokuwaway peiko ipi. Tapejimoja'y e'ã peiko. ²¹Kee e'i itōkō Janejare'e ikusiwaoka karamoe remeve:

“Ikewarã kō amogeta tarepe aiko ipi.

    Ãmõ yvy wãnã ayvu rupi jane kō amotekokuwaoka kō tarepe aiko ipi.

Ajamã'ẽ noenui sire'e eayvu kupa”, e'i ikusiwa karamoe remeve.^h

Aekwerã rupi katu a'e pejẽ. ²²Janejare'e 'Ág, ayvu nijaenui mã'ẽ rupi omomoregetaoka okoty rewarã kō, okasia mojikukuwaoka. A'evo omojikuwaoka wayvukasia noenu tari mãe kō pè ipi. Ãwivo ve Janejare'e okasia rupi poromotekokuwaoka wayvu rè remẽ, okoty rewarã kō mokasia rōmõ tè a'evo ekoi. Noenu tari mãe kō mokasia rōmõ rōwã a'evo ekoi. ²³Jesu koty rewarã jimoatya pè ayvu nijajimo'ei ee mãe kō rupi kōrijõ sō peporegeta imojenu remẽ, noenui mãe kō kee e'itã: “Eawyry mãe kō tè awi kō”, e'i kōrijõtã pejẽ kupa. Noerovijarive mãe kō ve aepo e'itã pejẽ âmẽ. ²⁴Na'evoi ayvu poromotekokuwa mã'ẽ wenu kupa remẽ. A'e wenu kupa remẽ, maevo ojimosiokatã waiwererã rè âmẽ kupa ky'y. “Janejare'e eremavotã ereity awivo aiko remẽ!” e'itã oupe kupa ky'y. ²⁵A'evo ijaiwererã ojikuwatã ijupe âmẽ ky'y. Âmẽ si ojimoenãpa'atã Janejare'e rovake ojiporijauesaoka ijupe kupa ky'y. “Ene ywesõ nekasiay pirujẽ orewyi mã'ẽ tè ene”, e'itã imoe'e rōmõ kupa. Ajaire, “Aje ywete Janejare'e pepytery pè ekoi”, e'itã pejẽ âmẽ kupa.

“Kee tapeiko Janejare'e pè pejimoaty remẽ”, e'i mã'ẽ

²⁶Ãmõ, kee a'e teve pejẽ, eretãrãgwerã kō. Janejare'e pè pejimoaty remẽ, tapejipãtavõ pejimokasi ojeeve ipi. Kee peiko. Janejare'e pè pejĩga imoe'e remẽ, ojevo jẽ tapejĩga ipi. Ãmõ, ava mō pemotekokuwa upa remẽ, ojevo jẽ tapejapyaka ijayvu rè ipi. Ãmõ, Janejare'e remimojikuwa jamojenu remẽ, ojevo jẽ teve tapejapyaka katu ee. Ãmõ, ayvu nijajimo'ei

^h 14.21 Isa. 28.11-12

ee mā'ē rupi jamojenu remē, ayvu nojimo'ei ee mā'ē rupi oporegeta mā'ē pyy tomojenu. Ajaire manyvo jaa tē a'e ayvu kuwaparà tomojenu manyvo jaa tē imojenuawerà. A'evo peiko remē tē pirujē pejimokasità ojevo jē Jesu koty rewarà kō rōmō enu āmē. ²⁷Āmē ayvu nijaenui mā'ē rupi peporegeta jimoatya pē remē, kee pejētà. Āmō oporegetatà rā'ī. Ajaire ava mō tomome'u rā'ī oporegeta pyy mā'ē ayvukwerà, manyvo jaa tē e'i mā'ē. Āmē tē ijayvukwerà ojenu katutà. Ajaire āmō oporegeta tarà mijē, aekwery vo jē. Mōrijō tē kupa remē, ikatu. Ivo ve moapy sō remē, ikatu teve. Ajaire awyjepa ky'y. Na'evo'āi ky'y. ²⁸Āmē pejimoaty remē, naikoi sō a'e ayvu manyvo jaa tē e'i oporegeta pyy mā'ē remē, tapeporegeta e'ā jovake ayvu nijaenui mā'ē rupi āmē. Pepy'a pē kōrijō tē a'evo tapeporegeta Janejare'e pē peiko āmē. Jovake rōwā tapeporegeta ijupe peiko āmē.

²⁹Āmō, kee a'e teve pejē. Pejimoaty pekupa remē, maevo Janejare'e wayvu mō omojikuwaokatà ava mō pē tomojenu. Maevo pe'ī a'evotà. Maevo mōrijō. Maevo moapy. A'evo remē āmō omome'utà. Ajaire āmō omome'utà. Ajaire āmō omome'utà. Āmē ojapyaka ee mae kō tojipy'amogeta ywete tē weminuwerà rē kupa, “Aje ywete pō Janejare'e tē aepo e'i?” te'i ikuwa kupa. ³⁰Āmō, ma'e remē ava mō oporegeta upa remē, Janejare'e wayvu omojikuwaokatà wapy upa mā'ē mō pē, ojapyaka upa mā'ē mō pē. A'evo sō remē, oporegeta pyy mā'ē topi rā'ī oporegeta āmē. Tojapyaka rā'ī Janejare'e wayvu omome'upa ijupe mā'ē omome'u jovake remē. ³¹Pejē pirujē Janejare'e ayvu rē poromotekokuwa kuwa. Kee jaa remē teve. Pe'īpe'ī rā'ī oporegeta opi remē tē. Āmē tē pirujē wenutà ojimokasi kupa. Jaenu katu tē ipi. ³²Āmē Janejare'e ayvu mojenuarà mō sō opota oporegeta remē, tojikōtevē e'ā imojenua rē ipi. “Pepi rā'ī taporegeta”, te'i e'ā āmō kō pē ipi. ³³⁻³⁴Janejare'e nopotai jaiko teitete ipi, Jesu koty rewarà kō rōmō jajimoaty remē. Ivo katu jaiko remē tē ikatu ijupe āmē ipi. Āmō, janepy'arōwā gatu remē teve jaenu ipi.

Āmō, kee a'e Jesu koty rewarà kō pē, pirujē taa kō pewarà kō pē. Janejare'e moe'ea pē pejimoaty remē, wāivī kō toporegeta e'ā ikenē jovake. [Tojapyaka katu kōrijō poromotekokuwaa rē.] Āmō, wāivīgwerà tojimojōvijā e'ā Janejare'e pē jimoatya pē, tāmō Moisesi remikusiwarerà rupi katu. ³⁵Āmō, opota sō manyvo okuwa remē, wetā wryy pē kōrijō tē toporanu omēnà pē ipi, manyvo jaa rē. Nikatui jimoatya pē oporegeta wāivīgwerà remē.

³⁶Eayvu rupi napeiko ywe'ei tite. “Ore ywesō orokuwa Janejare'e remimotarà Pauru wyi”, pejē ywe'e tite ipi. Pewyi rōwā Janejare'e ayvu uu. Peupe rōmō'ite teve rōwā Janejare'e omuu wayvu. ³⁷Aje ywete Janerōvijā ywete ayvu rupi āwīvo akusiwa pemotekokuwa rōmō aiko. Ajawyi ava mō, “Janejare'e ayvu epy'a pupe tui”, e'i remē, “aje” e'i kuwa eayvu pē āmē. Āmō, “Janejare'e 'Āg wyi eremikuwa kō areko”, e'i remē,

“aje” e'i kuwa eayvu pè. ³⁸ Āmē ava mō sō, “aje ipo” ne'i eayvu pè remē, “aje ipo” tapejē e'ā ijayvu pè. Tapejapyaka e'ā ijayvu rē.

³⁹ Ajawyi kee tapejē Janejare'e pè ipi: “Nekasia eme'e ije, neayvu tamojenu jane kō pè”, tapejē ijupe ipi. Āmē ayvu nojimo'e'i ee mǎ'ē rupi jane mō sō oporegetatā Janejare'e 'Āg remimojikuwa rupi remē, kee tapejē e'ā āmē ijupe: “Ānī. Tapeporegeta e'ā a'e rupi”, tapejē e'ā ijupe. ⁴⁰ Ajamā'ē Janejare'e pè pejimoaty remē, tapeiko teitete e'ā āmē peiko. Ivo katu mǎ'ē rupi kōrijō tē tapeiko.

Kiristu poeraawerà rewarà

15 ¹ Āmō, kee a'e teve pejē, eretārāgwerà kō. Janejare'e ayvu e'ey Jesu rewarà rē itōkō pemotekokuwavy pepytery pè aiko remē. A'e rē itōkō pejirovija ypy āmē. Age'e remeve pejirovija jē ee peiko. ² A'evoa rupi Janejare'e penereko katu, aje ywete pejirovija katu jē ee remē. Ajamā'ē pepoi ywe'e tite sō iwyi remē, manyvo jaa rōmō rōwātā pejirovija ee maekwerà āmē ky'y.

³ Aenu maekwerà tē itōkō amome'u pejē, Kiristu rewarà ayvu. Kee jaa ywesō itōkō amome'u pejē ipi:

Kiristu omānō janerekovijarerà pè, janeaiwererà repykarà mō. A'evoa rē Janejare'e okusiwaokapa teāmā. Aekwerà rupi katu ekoi.ⁱ

⁴ Āmō, tyvy rena pè eāgwerà omokatu kupa. Ajaire opoerapa, moapy 'arà paire. Janejare'e okusiwaoka maekwerà rupi katu teve a'evō ekoi.^j

⁵ Opoera paire ojikuwa Peturu pè. Aja paire wemimonokwerà kō pè ojikuwa mijē, 12 mǎe kō pè.^k ⁶ Aja paire teve okoty rewarà kō atyry pè ojikuwa mijē, ojimoaty kupa remē. 500 rōmō mǎe kō pè ojikuwa ky'y. Werywete pirujē a'e kō oiko jē age'e remē.^l Nokājāive kupa. Ajamā'ē āmōgwerà okājāma.

⁷ Āmē ajaire Tiaku pè ojikuwa. Ajaire pirujē wemimonokwerà kō pè ojikuwa ky'y.

⁸ Ajaate eupe ojikuwa ky'y, takypy rupiwarà rōmō tē. Āwitō wāivī wyy opi ky'y paire imemy mijē remē, a'e ja'yry vo 'ejē ije aiko, Jesu resakarerà rōmō.^m ⁹ Ajawyi Jesu remimono ypykwerà kō ywesō ewyi jōvijā kō rōmō ekoi. Ije āmē aja paire tē epyteporo emono jane kō motekokuwaarà rōmō taiko. Nekatui 'eteay itōkō ije aiko mijā. Jesu koty rewarà kō amomorijau mǎ'ē rōmō tē ije aiko mijā. Aekwerà rē ajimosiōka 'ejē aiko ipi. Ajawyi najimoe'e'āi aiko.ⁿ ¹⁰ Ajamā'ē nivoi jē aiko ipe remē, Janejare'e eporijauesapa teāmā sikaepo erereko. Erereko katua rupi a'evō

ⁱ 15.3 Isa. 53.5-12   ^j 15.4 Jig. 16.8-10; Mat. 12.40; J.K.R. 2.24-32   ^k 15.5 Ruk. 24.34-36; Mat. 28.16-17; Mak. 16.14; Juw. 20.19   ^l 15.6 Pauru okusiwa Korītu wānā kō pè “age'e remē” jaa tē.   ^m 15.8 J.K.R. 9.3-6   ⁿ 15.9 J.K.R. 8.3

erereko. Ekatuay wyi rōwā aposiko wete ijupe. Epyteporo taposiko ijupe. Nepyteporo pānei ajamā'ē. Emipyteporokwerà rōmō manyvoa rā rōmō rōwā ipe ije mijā. Ajamā'ē ije ywesō aposiko ywete ijayvu mojenuarà rōmō aiko, pirujē ijayvu mojenuarà kō wyi. Ajamā'ē ekasia pè rōwā aposiko aiko. Kō'ē jawe jawe Janejare'e emokasi erereko a'evo taiko. ¹¹Aepo ayvu katu rè tè poromotekokuwa aiko ipi. Āmō kō ve evo ve ekoi. Ojevo jē Janejare'e ayvu e'eay oromojenu oroiko ipi. Āwīvo tè pejirovija Jesu rè ky'y.

“Okājāma māe kō opoeratà”, e'i mālē

¹²Kee jaa oromojenu poromotekokuwa rōmō ipi: “Kiristu omānō maire Janejare'e omomoera”, jaa. Ajamā'ē peneirōarà kō mō, kee e'i tite: “Janejare'e noporomomoera'āi”, e'i tite! ¹³Aepo jaa pè kee a'e. Janejare'e noporomomoera kuwa'āi sō remē, nomomoera'āi kuwa Kiristu omānō remē mijā! ¹⁴Āwīvo Janejare'e nomomoera sō Kiristu remē, manyvo jaa rōmō rōwā kuwa ayvu katu oromojenu pejē āmē mijā! Pejirovija teywete kuwa Kiristu rè penōvijā wasu rōmō āmē peiko mijā! ¹⁵Aje ywete rōwā sō a'evoa remē, oreayvu nivo'āi kuwa āmē mijā. Orewari teywete kuwa ee āmē mijā. Nivo'āi kuwa Janejare'e rè pejirovija mijā, “Janejare'e omomoera Kiristu”, oro'e ipe pemotekokuwa remē. Aje sō Janejare'e nomomoera'āi jane kō remē, nomomoera'āive kuwa Kiristu mijā. ¹⁶Kee rewarà mō aepo a'e pejē. Nopoera sō omānō māe kō remē, nopoera kuwa'āi kuwa Kiristu mijā. ¹⁷Nopoera sō Kiristu remē, manyvo jaa rōmō rōwā kuwa pejirovija ee āmē mijā! Peaiwererà rè pereko jē kuwa peneve āmē mijā. ¹⁸Āmō, kee jaa teve kuwa, nopoera sō Kiristu remē. Ojirovija ee maekwerà kō, a'e omānō maekwerà kō, Janejare'e noereko katu'āi kuwa mijā. Omānō te'ite kōrijō tè kuwa āmē kupa mijā. ¹⁹Āmō, kee jaa teve kuwa. Kiristu rè jajirovija ke'iatu tè ike rupi tekoua rupi remē, jane ywesō kuwa janeāgyo pirujē ijāgyo māe kō wyi jaiko mijā!

“Kiristu ypy mānōa wyi opoera iko”, e'i mālē

²⁰Aje Janejare'e omomoerapa Kiristu ajamā'ē. A'e ypy omomoera mānōa wyi. A'evoa rupi jakuwa omānō maekwerà kō ve omomoeratà. ²¹Janerāmōi ppykwerà okājā karamoe remeve,^o tāmō Atāo eu ijupe mālē. A'e rè ypy a'evoa ojiāparōma. Ajawyi ivo jē jakājāma jaa jaiko. Age'e sōsi Kiristu kasia rupi japoeratà jaiko ky'y, jakājā maire. A'e rè japoera mālē ojiāparōma imojikuwapa mō ky'y. ²²Jane kō pirujē opa māerā kō tè, tāmō Atāo jeapyrerà kō rōmō. Āwīvo ve Kiristu revejē jaiko remē, Janejare'e janemomoera tarà mijē ivokwery pè tijaiko. ²³Ajamā'ē Kiristu ypy opoerapa iko. Kāramō uu tarà mijē. Āmē tè Kiristu koty rewarà kō

◦ 15.21 Jinō. 2.1—3.24

opoeratà iko ky'y. ²⁴Yvy ojituruka remē a'evotà janerereko. A'e renone Kiristu wāpā kō nomokasioka'āi ky'y. Ājāgai rōvijā. Ija māe kō. Ijayvukasi māe kō nomāētyti ee māe kō. Pirujē a'e a'e kō nomokasioka'āi ime'ē kō Uu po pē, Janejare'e po pē. ²⁵Kiristu āmē Jōvijā wasu rōmō tē ekoi jētā, ajaate pirujē wāpā kō owyry kyty oinōmatā Uu ayvukasia rupi.^p ²⁶Āmē si omomatā mānōa ky'y.^q Nijakājā'āi āmē ky'y. ²⁷Ajare kee e'i Janejare'e ikusiwaokapa amātejē:

“Kāramō Eremimuu rā amojōvijā wasutā ereko.

Iwyry kyty pirujē ainōokatā ky'y”, e'i Janejare'e maekwerà.^r

Janejare'e kōrijō tē Jesu wry kyty rōwā ekoiatā. ²⁸A'evo Janejare'e werekotā āmē. Kiristu wry kytywarā kō rōmō pirujē oinōokatā. Kiristu āmē Uu wry kyty ojinōtā. Āmē si pe'īpyte ikewarā kō Rōvijā wasu rōmō Janejare'e ojikuwatā ky'y.^s

²⁹Pejapyaka rāī eayvu rē, kee e'i māe kō pewarā: “Janejare'e noporomomoera'āi”, e'i māe kō pē a'e mā'ē. Uve jane kō mō okājāma māe kō rekovijarerā pē ojimojāmorioka māe kō.^t Manyvoa rā rōmō rōwā a'evo wereko kupa mijā, okājāma māe kō nopoera'āi sō remē? ³⁰Aje okājāma māe kō Janejare'e omomoeratā ereko. Nomomoera kō'āi sō remē, manyvo jaa rōmō rōwā kuwa orojimomaramaoka kō'ē jawe jawe ijayvu mojenua rē mijā.

³¹Kō'ē jawe jawe aa remē emaramatā 'ejē aiko. Ajawyi ejukatarā amo'au jē aiko ipi. Ajamā'ē pene tē ajimokasi jē aiko, eretārāgwerā kō. Janerōvijā Kiristu Jesu revejē peiko evo, ajawyi tē. ³²Ike, Epesu taa pē werywete ejuka kupa. [Ojikō'ō māe kō eayvuvaja vaja.] Āwitō jawarā ka'aporā ojarō remē ojiapisi, āwīvo tesō ere kupa ipi! [“Nikupei'āi emānōa ky'y”, a'e ajipy'amogeta ipi. Āwīvo remē, nimanvo'āi ejuka kupa remē.] Ajamā'ē Janejare'e nomomoera'āi sō okājāma māe kō remē, manyvoa rā rōmō rōwā kuwa ejukatā kupa mijā. Kee eu mā'ē vo kōrijō teve kuwa aiko mijā:

“Janemānōa nikupei ky'y.

Ajawyi jajimi'u jēsi enoneve.

Jaka'u teve jēsi”, eu mā'ē rupi tē kuwa aiko mijā.^u

³³Ajawyi tapejmoripeoka e'ā ikenē. Jane nivoi māe kō reve jajimory remē, ivo tekoua wyi janemomoiokatā āmē kupa. Nivoi tekoua mā'ē

^p 15.25 Jīg. 110.1   ^q 15.26 Janemānōa janeāpā kō vo. Janeāpā kō wyi jakyje ipi. Āwīvo ve janemānōa wyi jakyje. Janejare'e pirujē jarā rōmō uu ojikuwa remē, janemānōa omomatā āmē janewyi ky'y.   ^r 15.27 Jīg. 8.6   ^s 15.28 Rom. 11.36; 1Kor. 12.6; Eps. 1.23
^t 15.29 “A'evoa rupi tē Janejare'e opyri tomoigo karuaru kō poromomoera remē”, e'i tite kupa.   ^u 15.32 Isa. 22.13

rupi jaiko ywe'e titetā āmē jaiko. [Ajawyi, “Nimanyvoi nivoi māe kō janepytery pē ekoi remē”, tapejē tite e'ā!]

³⁴Oiko pepytery pē nokuwai Janejare'e māe kō mō. Tapejimosioka ekōjē aepo renu. Ajawyi kee a'etā poromotekokuwa aiko. Peiko teitetea wyi tapepoi ikenē! Ivo tekoua rē wyesō tapetekokuwa peiko ky'y! Āmē tē napepy'a ky'a'āi peiko, a'e pejē.

“Āmō rupi tētā janepirā ipyau mālē”, e'i mālē

³⁵Kee pepytery pewarā kō mō oporanu ije: “Manyvotā pō Janejare'e wereko okājā māe kō imomoera? Manyvo tary ve pō janepirā wereko?” e'i ije kupa. ³⁶Aepo e'i māe kō notekokuwai māe kō vo ekoi. Moma'eyva rā'āigwerā rē tē poromosā'āgatā tapetekokuwa sa'u. Itetejē moma'eyva rā'āigwerā ipi. A'e mō jaōtā remē tē katu ejōitā. Itujupa rā'ī ipi. Omānō maevo sō tite rā'ī ipi. Ajaire tē ejōi ipi. ³⁷I'y ojimovijapa mālē rōwā jaōtā ipi. Ā'āigwerā tē jaōtā ipi. Aresi rā'āigwerā jaōtā remē, aresi tē oē. Tiriku rā'āigwerā jaōtā remē, tiriku tē oē. Avasi rā'āigwerā jaōtā remē, avasi teve oē. Wāisō a'evo ekoi ipi. ³⁸Jaōtā maire, ejōi ipi. Janejare'e tē omoejōioka wemimota rupi. Ojimovijapa remē, ā'āigwerā vo rōwātā ky'y. [Āwīvo ve ā'āigwerā vo 'ejētā janepirā Janejare'e oinō. Omānō māe kō rekovijarerā pē ipyau mālē rōmō oinōtā.]

³⁹Moma'e ro'o rē tē poromosā'āgatā. Ike vvy pewarā kō ro'o itetejē ekoi ipi. Janero'o āmō rupi teve. Mijarā ro'o āmō rupi teve. Wyrakwerā kō ro'o āmō rupi teve. Pira ro'o āmō rupi teve. Ojevo jē rōwā ekoi.

⁴⁰Yva pewarā kō rē tē poromosā'āgatā. Kwaray. Jay. Jaytata kō. Wāisō itetejē oo. Ikatuay kupa. Ivo ve vvy pewarā kō. Ikatuay wete ve. Ajamālē ojevo jē rōwā ikatua kō. ⁴¹Kwaray ikatuay wete. Āmō, jay ikatuay wete. Ajamālē jay katua āmō rupi teve kwaray katua wyi. Āmō, jaytata katua āmō rupi teve kwaray katua wyi. Āmō, jay katua wyi teve. Āmō, jaytata kō teve itetejē. Āmō rupi teve ojiwyi kupa.

⁴²Āwīvo vetā Janejare'e janemomoera remē. Teāgwerā jaaty remē, itujupa mālē rōmō teipe tui upa. Ajamālē Janejare'e janemomoera remē, nituju'āi māerā rōmōtā tē jaiko ky'y āmē. Owaraytā āmē jaiko ky'y. ⁴³Janereāgwerā jaaty remē, ijaiweray ipi. Nikasi. [Temija'arā rōwā āmē.] Ajamālē japoerapa remē sōsi janekatuay wetetā āmē jaiko ky'y. Janekasiay tevetā jaiko. [Temija'arā rōmōtā tē āmē jaiko ky'y.] ⁴⁴Age'ewarā janepirā teāgwerā rōmōtā tē teāmā ekoi. Ajamālē japoerapa remē sōsi janepirā āmō rupi tevetā ekoi ky'y. Teāgwerā rōmō rōwātā a'e āmē ky'y. Janejare'e 'Āg omoigooka māerā tē ky'y.

Aje ike vvy rupiwarā rōmō jaiko remē, vvy rupiwarā rōmō teve janepirā. Ajamālē Janejare'e janemomoera remē, janepirā ipyau mālē oinōtā jane imoigooka karuaru rōmō. Āmē sōsi yvapewarā rōmōtā tē jaikotā ky'y. Janekatuay rōmōtā tē āmē jaiko ky'y! ⁴⁵A'evoa rē kee e'i Janejare'e ikusiwaokapa karamoe remeve: “Jane ppykwerā Janejare'e oinō

ike rupiwarà rômō toiko, Atāo eu ijupe mǎē”, e'i maekwerà.^v [A'e ajaire okājāma.]

Janepypkwerà ipyau mǎē tē Jesu Kiristu āmē ky'y. Tāmō Atāo rekovijarerà rômō Kiristu ekoi. A'e Janejare'e Āg kasia rupi poromoigo karuaru mǎē tē.

⁴⁶Ajamǎē age'e remē janepirà ikewarà rômō tē rǎī ekoi. A'e rupi tē yvy pewarà rômō jaiko rǎī. Ajamǎē kāramō āmō rupi tevetà janepirà ipyau mǎē, Janejare'e oinō tijaiko karuaru mǎe rǎ. ⁴⁷Janejare'e tāmō Atāo oinō ypy remē, yvy ku'ikwerà tē oinō. A'e ipirà rômō oinō. Ajamǎē Atāo rekovijarerà yva pe wyi tē uu. [Jesu Kiristu tē a'e.] ⁴⁸Janepirà age'ewarà ike yvy pewarà tē, yvy jinōgwerà tē, tāmō Atāo vo. Na'evō'āi janepirà ipyau mǎē, Kiristu reve ekoi mǎe kō pirà ipyau mǎē. A'e Jesu Kiristu pirà votà tē ky'y. Yva pe wyi uu mǎē pirà votà tē ky'y. ⁴⁹Age'e ike janepirà yvy jinōgwerà vo tē pirujē. Kāramō yva pe wyi uu mǎē pirà votà tē janepirà ky'y.

⁵⁰Kee a'e tary ve pejē, eretārāgwerà kō. Janepirà age'ewarà inē mǎē tē teāmā. Janepirà māerā rômō rōwā a'e. Ajawyi Janejare'e rena kyty noo'āi oiko karuaru rômō iko. Ajamǎē Janejare'e Āg janepirà ipyau mǎē oinō janere remē tē katu jaiketà ipyri jaiko āmē ky'y.

Janepirà ipyau mǎē rewarà

⁵¹Ajare pejapyaka katu eayvu rē, Janejare'e nomojikuwai mijā maekwerà rē. Jane kō pirujē rōwā opatà Kiristu nonurive remeve. Ipēgwerà uve jētà uu mijē remē. Ajamǎē uu mijē remē, pirujē Janejare'e janepirà wekovijanōtā py'awarà mō āmē. ⁵²Āwitō janerea merē py'awarà mō ipi, āwivotà janepy'a wekovijanō. Py'awarà mō tē a'evotà janerereko. Jimi'a puku yva pe wyi ojenutà rǎī. A'e ojenu remē sitō Janejare'e omomoeratà okājāma maekwerà kō pirujē, awyje tokājā e'ā ky'y. Āmē sōsi janepirà wekovijanōtā ky'y. Janepirà ipyau mǎē oinōtā janere ky'y. Nokājā'āi mǎe kō rômō jaikotà āmē ky'y.^w ⁵³Age'ewarà janepirà okājā mǎe rǎ tē pirujē. Jakājā remē, janepirà inēma ipi. Ajamǎē janepirà ipyau mǎē rē nijakājā'āi āmē ky'y. ⁵⁴Okājāma mǎe kō āmō rupi teve oinōtā tokājā e'ā ky'y. Wayvu rupi katu a'evookatà janerereko. Nokājā'āi mǎe rǎ rômō janereinōtā ky'y. A'evoa rē kee e'ipa Janejare'e ikusiwaokapa karamoe remeve: “*Jōvijā wasu rômō ajikuwaoka aiko ky'y remē, mǎnōa amomatà ky'y. Ike yvy pewarà kō pē nikasi'āi ky'y*”, e'i.^x ⁵⁵Kee e'i teve itōkō: “*Ajawyi janekājāa wyi nijakyjei ky'y. Nikasi a'evoa janeupe ky'y*”, e'i.^y ⁵⁶Ipojy ai tē jakājā mǎē janeupe mijā, janeaiwererà rewarà mō. Janejare'e ayvu tāmō Moisesi okusiwa maekwerà rupi janeaiwererà ojikuwa ipe. ⁵⁷Ajamǎē Janejare'e ikasiay janeaiwererà ky'a'oa rē. Janemokasiay nivoi tekoua

^v 15.45 Jinō. 2.7   ^w 15.52 1Tes. 4.15-17   ^x 15.54 Isa. 25.8   ^y 15.55 Ose. 13.14

wyi tijaiko. Ajawyi jaiko karuarutà ipyri ky'y, Janerōvijā Jesu Kiristu rē jajirovija ky'y remē. A'evoa rā rē simoe'e ywete amātejē Janejare'e āmē jaiko.

⁵⁸ Ajawyi tapejimokasi jē Kiristu rē pejirovija jē peiko, a'e pejē, eremiau kō. Tapeity ywe'e tite e'ā a'evoa. Janerōvijā ywete posikoa rupi jēsi tapeposiko katu jē peiko, a'e pejē. Napeposiko pānē'āi Janejare'e kasia rupi āmē. Āwīvoa pekuwapa.

Karakuri moatya Jerusarē taa wānà kō pewarà rewarà

16 ¹ [Kee pejē itōkō eupe ikusiwa: “Ore ve oropota karakuri moaty imonooka Jesu koty rewarà kō pē, Jerusarē taa pē, ipātavōarà kō rōmō”, pejē ije.] Ikatuay pekarakuri pēgwerà peme'e ijupe kō remē. Ajawyi pekarakuri tapemoaty. Kee a'etā a'evoa rē pemotekokuwa. Āwitō Karasia yvy wānà kō pē a'e, āwīvo ve a'etā pejē āmē.² Tapemoaty amātejē ikō karakuri nē. Jimoava 'arà paire upi upi ikō ta'evo peiko nē. Terārō e'ā rāī ikō pekupa nē. Āmē mōa'ārōwā pekarakuri ky'y remē, mōa'ārōwā sa'u ve pemowaite itetā imokatu āmē. Āmē kejōgà sa'u sō remē, ivo ve kejōgà teve pemowaite itetā imokatu. A'evo pemoatya amātejē remē, nijamoaty'āi moko pe avāe remē. ³ Āmē aa pepyri remē, kwaima'ekwerà mō, penemipyteporokwerà kō, amonotā Jerusarē taa kyty, penemime'ēgwerà toeraa kupa. Āmē kareta eremikusiwarerà amonookatā upi kō, imojikuwaa rā rōmō. ⁴ Āmē ikatu tē sō moko kyty aa remē, a'e kō ve ootā erupi āmē.

Wemikuwa rupi tē Pauru ootā remēwarà

⁵ Aa penesa remē Masetonia yvy rupi rāī akwatā. A'e pe wyi aa jētā penena kyty.^a ⁶ Apota aiko puku sa'u pepyri aiko mā'ē. Apota irōwā mā'ē rerokwapa pepytery pē aiko rōmō. Āmē eopa rē epātavō kuwa pekupa, aa jē remē. ⁷ Kuise'e warà mō rōwā aatā rāī pekoty. Janerōvijā ywete opota remē, aiko puku sa'utā pepyri.

⁸ Ajamā'ē apota ike Epesu taa pē Janejare'e moe'ea wasu 'arà rārō rāī. Pētekosi 'arà aārōtā rāī.^b Aja paire tē kuwa aa Masetonia yvy kyty āmē. ⁹ Ike uve mōa'ārōwā jane kō opota Janejare'e ayvu wenutā mae kō. Janejare'e oinō sa'u eposikoa ikewarà kō rē. Ajawyi ijayvu rē jane kō amotekokuwa jētā rāī aiko. Ajamā'ē uve teve mōa'ārōwā āpā kō ike rupi.^c

Timoteu rewarà

¹⁰ Āmō, kee a'e teve pejē tapekuwa. Āwitō Janerōvijā ywete ayvu rupi aposiko, āwīvo ve Timoteu oposiko iko. Ajawyi oo penesa remē,

^z 16.1 Rom. 15.25-26   ^a 16.5 J.K.R. 19.21   ^b 16.8 Kōitokō karamoe remē Janejare'e wayvu ivo tekoua rewarà ome'ē tāmō Moisesi kō pē. Aekwerà rē Juteu kō oja'a kupa ipi.
^c 16.9 J.K.R. 19.8-10

tapemory katu imojimoena pepyri. Tapereko katu teve peneve ereko.^d
¹¹Kōnomiokyry teipe Timoteu. Ajamã'ẽ taperõarõ e'ã! [Tapepãtavõ moko kyty, ikatu tẽ toiko.] Ojivytã oo pewyi remẽ ikõ tapepãtavõ jẽ ijopa rẽ imono nẽ. Ijivya rẽ oroãrõtã ike, janeretãrã kõ reve.^e

¹²Kee a'e janeretãrã Aporu pẽ: "Ikatu neo Korītu taa pẽ a'e pewarã Jesu koty rewarã kõ resa", a'e py'yi epe ijupe. Ajamã'ẽ age'eve noo'ãi rã'ĩ. "Awyjepa ike eposikoa remẽ tẽ aatã", e'i ije.

Kareta moawyjepaa

¹³Tapemoa'ũ jẽ ikõ Jesu vãea rã nẽ. [Tapepy'a katu ikõ ivãea rã rẽ ipi nẽ.] Tapepoi e'ã ikõ Jesu rẽ pejirovijaa wyi ipi nẽ. Ojikõ'õ mãe kõ wyi tapekyje e'ã teve ikõ ipi nẽ. Janejare'e rẽ ikõ tapejimokasi jẽ peiko nẽ. ¹⁴Peposiko peiko remẽ, toporoauvay ikõ peiko ipi nẽ. Awĩvo ikõ tapeiko nẽ.

¹⁵⁻¹⁶Pekuwa Sitepana, ipyriwarã kõ reve. A'e kõ ypy itõkõ Kiristu rẽ ojirovija Akaja yvy pẽ. A'e kõ itõkõ omokasiay Janejare'e rẽ ojirovija mãe kõ ereko kõ ipi. Ajawyi a'e kõ pewarã mõ kee a'e pejẽ. Tapemomojy kõ ipi. Ijayvu poromotekokuwa mã'ẽ rupi tapeiko ipi. Awõ kõ pewarã mõ aepo a'e teve, Sitepana vo oo oposiko pepytery pẽ mãe kõ. Ijayvu kõ rupi ikõ tapeiko ipi nẽ, a'e pejẽ.^f

¹⁷Eroryvay Sitepana kõ vãea rẽ. Awõ, Potunatu vãea rẽ. Awõ, Akaiku vãea rẽ. A'e kõ epãtavõ gatu penekovijarerã mõ iko kupa ipi. Amã'ẽ ee kõ remẽ, pejẽ maevo sõ tite peposiko epyri. ¹⁸A'e kõ emokasiay wete emoryoka. Akuwa wekoa rupi pemoe'eoka teve pemory kupa ipi. Ajawyi tijamomojy kõ, a'evõ mãe kõ teve.

¹⁹Jesu koty rewarã kõ ike ojimoaty mãe kõ, Asia yvy pewarã kõ, opota ojimory pene aã eremikusiwarerã rupi. Kejõ. Akira. Awõ, erekwarã Pirisira. A'e kõ retã wryy pẽ ojimoaty mãe kõ teve. A'e kõ opota ojimory eremikusiwarerã rupi pene mãe kõ. Janerõvijã ywete koty rewarã kõ rõmõ teve ekoi kupa. Ajawyi penauvay kupa.^g ²⁰Awõ, pirujẽ Jesu koty rewarã kõ ikewarã kõ ve opota ojimory pene aã kareta rupi.

Tapejimory katu ikõ ojee Jesu koty rewarã kõ rõmõ ipi nẽ, pejirovãe remẽ upi ipi nẽ.

²¹Aã pemorya rewarã ije ywete epo pẽ tẽ akusiwa ajupa ky'y. Pauru tẽ ije.

²²Janerõvijã ywete noau mãe kõ Janejare'e omomorijauvaytã, a'e pejẽ. Ije awẽ, "Ejivy ejo, Erõvijã ywete", a'e Jesu pẽ kõrijõ aiko. Apota Janerõvijã ywete uu kuise'ẽ.

²³Awõ, kee a'e pejẽ. Janerõvijã Jesu ikõ tapenereko katu okatuaya rupi nẽ, a'e pejẽ.

²⁴Ije poroauvay. Kiristu Jesu revejẽ jaiko wyi pe'ĩpyte rõmõ jaiko. Awĩvo tijaiko ipi.

[Awyjepa rã'ĩ.]

^d 16.10 1Kor. 4.17   ^e 16.11 1Tim. 4.12   ^f 16.15-16 1Kor. 1.16   ^g 16.19 J.K.R. 18.2